

НАША ЦЕРКВА- КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ

РЕЛІГІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЧАСОПИСУ "БОРИСТЕН"

Видання благославив патріарх УПЦ КП ФІЛАРЕТ

№ 9 (109), 2012 р.

• **ПРОПОВІДЬ**

«ЯК ПЕТРО, ПЛАЧУ ГІРКО»

*В ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа!
Дорогі браття і сестри!*

На Тайній Вечері Господь Ісус Христос за кілька годин до того, як був схоплений у Гефсиманському саду, звів ученикам, що Йому недовго залишилось бути разом з ними. Апостол Петро запитав: "Господи, куди Ти ідеш?" Ісус відповів йому: "Куди Я іду, ти не можеш тепер іти за Мною..." Петро сказав Йому "Господи! Чому я не можу іти за Тобою тепер? Я душу мою покладаю за Тебе". Ісус відповів йому: "Душу твою за Мене покладеш? Істинно, істинно кажу тобі: не проспівася півень, як тричі зречешся Мене" (Ін. 13, 36-38).

Передбачення Христа збулося з усією точністю. Петро був у дворі первосвященника у той час, коли відбувався беззаконний суд над Ісусом Христом у домі Каїафи. Петро хотів приховати від тих, хто знаходився у дворі, що він ученик Христа. Але його обличчя, яке відбивало глибоку скорботу та мученицький страх за долю свого Учителя, викликало підозру оточуючих. Спочатку служниця запитала Петра, чи не з учеників він Ісуса Назарянина. Петро сказав, що не знає Його і навіть не розуміє, про що йдеться.

Потім архієрейський слуга сказав Петру, що він з учеників Христа. Петро знову зрікся Христа, але вже з клятвою. Через деякий час родич Малха, якому Петро відрубав вухо, засвідчив, що він з учеників Христа. "Чи не бачив я тебе з Ним у саду?" – запитав він. Петро вкрай збентежився. Спочатку він зробив вигляд, наче не розуміє, про що йому кажуть, потім почав божитися і клястися, що не знає Цієї Людини. Це було третє зречення Христа, і одразу ж заспівав півень.

У цей час Господь Ісус Христос, Якого вивели до двору з палацу первосвященника, обернувся в той бік, де стояв Петро, і поглянув на нього. Цей погляд любові та докори проник у серце малодушного ученика. Він згадав нещодавно сказані Господом слова: "Перш, ніж півень заспіває, тричі зречешся Мене". Петро вийшов геть із двору і гірко заплакав.

Це був плач грішника, якого мучило каяття за зраду Господа та за свою малодушність. Гріх зречення Христа Петро загладив, коли в одне з явлень Ісуса Христа після воскресіння на трикратне запитання Господа: "Чи любиш ти Мене?" – відповів трикратним підтвердженням своєї любові до Христа.

Але пам'ять про скоєний гріх була настільки сильною, що Петро до самої смерті при співі півня згадував своє відречення і гірко плакав. Свою відданість Христу Петро підтвердив апостольськими трудами та мученицькою смертю.

Дорогі брати і сестри! А скільки християн зрелися Бога у дні гонін на Церкву! Як Петро, вони також виявили свою малодушність. Деякі з них потім розкаюлись, оплакуючи свій гріх, а інші так і померли, не покаювшись. Не треба бути людиною зарозумілою. Ми сильні тільки тоді, коли маємо надію на допомогу Богу. Наскільки б не була людина сильною духом, диявол сильніший. І тільки благодать Божа може слабкого і немічного зробити мужнім.

Зараз багато людей оголосили себе віруючими. Але де вони були у дні переслідувань за віру? Також, як і Петро, малодушничали. Та зверніть увагу на те, що Господь не осудив Петра. Звичайно, не тому, що його гріх не був великим. Гріх Петра був тяжким. Бо Господь сказав: "Хто зречеться Мене перед людьми, той відкинутий буде перед ангелами Божими" (Лк. 12, 9). Господь не осудив Петра, тому що він гірко плакав через своє відречення.

Два ученики здійснили тяжкий гріх: Іуда зрадив Христа, а Петро відрікся від Нього. Але перший не покаювся, і тому кінець його був сумним – він кинув первосвященникам 30 срібників, одержаних за зраду, пішов й удався. А інший оплакував своє падіння, і тому Господь простив його, і він став первоверховним апостолом.

Ми повинні боятися не стільки гріха, скільки нерозкаяного серця. Любов Божа покриває всякий гріх, але тільки людині, яка покаюлась. Не треба забувати свої старі гріхи. Пам'ять про них упокорює людину. А, як відомо, Бог гордим противиться, а смиренним дає благодать.

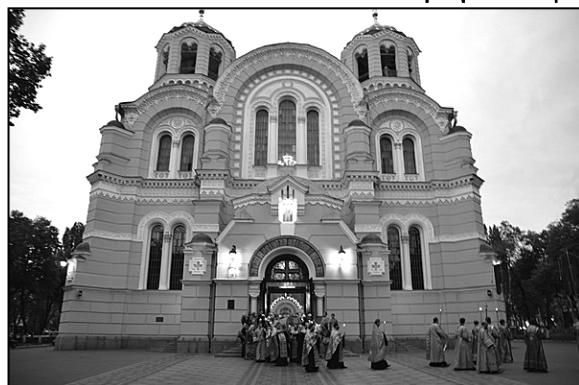
Амінь!

ПАТРІАРШЕ БОГОСЛУЖІННЯ НА СВЯТО УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

28 серпня 2012 року Свята Православна Церква відзначає одне з найбільших свят - Успіння Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Приснодіви Марії, а також вшановує пам'ять ікони Софії, Премудрості Божої (Новгородської), ікони Успіння Божої Матері: Києво-Печерська (1073), Бахчисарайська, Овинівська (1425), Псково-Печерська (1472), Семігородна (XV) та Пюхтицька (XVI). Моздоцької (XIII), Ацкурської (I), Цилканської (IV), Влахернської (Груз.), Володимиро-Ростовської (XII), Гаєнатської (XIII), Чухломської (XIV), Сурдзької (1530), Тупичевської (XVII).

Продовження на стор. № 4

• НАШІ ІНТЕРВ'Ю

«ЯКЩО ПРОДАМО СВОЇ ЧОРНОЗЕМИ, ТОДІ ПРАЦЮВАТИМЕМО В НАЙМАХ НА СВОЇЙ ЧУЖІЙ ЗЕМЛІ»

Як оцінюєте нинішній стан українського суспільства?

– За 20 років незалежності український народ відійшов від радянської системи господарювання і керування, але не зовсім. Бо на дії нинішнього керівництва впливає минулий досвід. Але досягнення є. Це насамперед свобода. Якщо говорити про церкву, то вона ніколи такої свободи, як зараз, не мала – ні в радянські, ні в царські часи. Вона завжди була департаментом російської держави.

Але зараз відбувається перерозподіл народного майна. Боротьба за нього призводить до негараздів, від яких потерпає суспільство. Бо у Верховну Раду йдуть для того, щоб збагачуватися. Кожен, хто вкладає кошти у вибори, сподівається повернути у декілька разів більше. Заради цього йдуть і в місцеві ради. Тому, доки в суспільстві не зміниться погляд на владу, як на служіння людям, будуть такі проблеми, які маємо сьогодні. Завдання церкви – нагадувати можновладцям, депутатам, чиновникам, що вони повинні служити людям, а не отримувати від своїх посад ті чи інші надбання.

Українці вже кілька разів обирали владу, а нічого не змінюється. У людей зневіра і розпач. Як побороти їх?

– Із глухого кута ми не вийдемо, доки все майно не буде розподілене. В теперішній Україні все визначає матеріальне. Якби в основу людської діяльності поставили демократію і

свободу, тоді цього б не було. А оскільки ми оголосили ці цінності, а не користуємося ними, то й маємо такі проблеми.

Що заважає українській нації самоідентифікуватися? У чому має полягати національна ідея?

– Насамперед, треба зберігати свою мову, бо без неї нації не існує. Тому зараз і ведеться наступ на українську. Якщо не відстоїмо її як єдину державну, то в нас знову запанує російська. Це означатиме, що ми втрачатимемо свою ідентичність і національну ідею.

По-друге, треба мати свою незалежну Українську церкву. Без неї не може бути незалежної країни. Усі держави, які виникли після розпаду Оттоманської імперії – Греція, Болгарія, Румунія, Сербія, Албанія – отримали церковну незалежність. В Україні цього нема. Є незалежна церква – Київський патріархат. Але поряд є УПЦ Московського патріархату.

Якщо богослужіння вестимуть незрозумілою для сучасної людини старослов'янською мовою, а проповіді виголошуватимуть російською, то православне населення виховуватиметься не в дусі української національної ідеї, а в дусі російського імперіалізму.

Який діагноз можна поставити нашій владі?

– Влада хвора на синдром збагачення. Олігархи збільшують статки, а народ бідніє. Їздять найдорожчими машинами, а зарплату своїм працівникам не підвищують. Українські гроші тримають в офшорах, а на розробку наших нафтових і газових багатств не вистачає коштів. Так само, як і на освіту, культуру, медицину. І навіть церковні діячі купують годинники по 150 тисяч доларів. Отже, кошти витрачаються не за призначенням – не на народ, не на розбудову держави.

Суспільство теж хворе. Зараз усі заявляють, що вони християни, позитивно ставляться до церкви, хрестяться дітей, вінчаються. По великих святах приходять до храму. Але не живуть по-християнськи. Не ставлять на пер-

ше місце духовні цінності. Ісус Христос казав, що треба шукати насамперед Царства Божого, все інше додасться. Матеріальні цінності потрібні для людини, бо ми маємо тіло. Але не тіло керує духом, а дух – тілом.

Чи спроможна наша інтелектуальна еліта згуртувати народ і спрямувати його до духовності?

– Інтелектуальна еліта в нас є. І вона може направляти розвиток суспільства вірним шляхом. Але нема лідера, який би згуртував цю еліту. Під час Майдану люди дали високу довіру Вікторові Юценку, бо побачили в ньому лідера нації. Але лідерство залежить не від довіри, а від людини. Або вона має цей талант, даний від Бога, або – ні.

Як краще будувати свої відносини з близькими людьми, щоб у суспільстві було більше гармонії і злагоди?

– Для цього треба виконувати лише одну заповідь Божу: як хочете, щоб з вами чинили люди, так і з ними чиніть. Хочеш, щоб тебе обікрали, можеш красти. Хочеш, щоб тебе засуджували, – засуджуй. Але ж хто цього хоче? Аби тебе любили, люби інших. Виконуй цю просту і всім доступну Божу заповідь. Так само чини зі своїми друзями, службовцями, колегами по роботі, партнерами по бізнесу – з усіма, з ким тебе зводить життя.

Настільки над нами тяжіє радянське минуле?

– Ми його ще не позбавилися. Так само, як у біблійні часи, коли єврейський народ був визволений Мойсеєм з єгипетського рабства, він не міг позбавитися рабської психології протягом 40 років життя в пустелі. Ніхто з тих, хто народився в Єгипті, не ввійшов в обітовану землю. Тільки праведники Ісус Навин і Халеф змогли це зробити.

У мене надія на молодь. Вона вже інша, бо не знає комуністичних часів, отримала освіту в незалежній державі, живе й працює в умовах ринкових відносин. Хто сподівається повернути Україну до минулого, той глибоко помиляється. Вороття не буде ніколи. Час державних імперій минув. Зараз є інші імперії – інформаційні, фінансові, транснаціональні корпорації, військовопромислові комплекси. Вони

переступають через державні кордони. Тому, коли Росія намагається відродити імперію, то це все одно, що двічі ввійти у ту саму річку. Але маємо ще пережити труднощі переходу від імперії до незалежності.

Що в українцях європейське, а чого не вистачає для європейськості?

– В українців європейське – демократизм і свобода. Наша козацька держава цими вольностями жила, це в наших генах. Це є привабливими рисами української нації. Важливо й те, що наш народ ніколи в своїй історії не завойовував чужі землі. Завжди захищав тільки свою. Тому в нас нема імперського синдрому.

Але українцям не вистачає вміння приймати справедливі закони. Та навіть і чинні несправедливі не виконуються. А без цього держава не може бути демократичною. У нас несправедливі суди – і про це знають і українці, й іноземці. Тому до нашої держави велика недовіра. Інвестицій не вкладають, бо бачать цю несправедливість і корупцію. Коли утворювалася українська держава, думали, що ми позбавимося радянського бюрократизму. А він зараз удесятеро більший. Це відчувають усі, хто стикається з нашими чиновниками. Оце перешкоди до нашого вступу в Євросоюз. А наш шлях – тільки в Європу. Бо треба йти до багатих, щоб стати багатшими, а не до бідних, щоб бути біднішими.

Перед парламентськими виборами знову лунають пустопорожні обіцянки, нас зіштовхують по мові, вірі. Як цьому протистояти?

– Не продавати свій голос. Бо той, хто йде в народні депутати і купує голоси людей, – уже злочинець. Від такого добра не буде. Повинні бути чесність та порядність і з боку кандидатів, і з боку виборців. Якщо депутатів обираємо за 20 гривень чи кіло гречки, то і маємо таку владу, у якій розчаруємося. Громадянам треба не піддаватися спокусам, а вибирати кращих, порядніших, чесніших. Такі завжди є.

Як правильніше використати свій час?

– На працю, молитву, читання літератури, що збагачує духовно й інтелектуально. Не треба витрачати час на телебачення, інтернет. Це не значить, що ними не потрібно користуватися, адже це досягнення людського розуму. Але не варто бути рабом технічного прогресу.

Чим насамперед поганий мовний закон, який недавно прийняли?

– Він загрожує нашій державності. Якщо набуде чинності, то відкриє широкі двері русифікації, повернення до минулого. Ми втрачимо те, що надбали за 20 років незалежності. Але я вірю, що український народ цього не допустить. Я був у багатьох областях і бачив, як люди повстають проти цього.

За два місяці я відвідав понад десяток областей. Різниця в настроях людей є. У західних і центральних регіонах переважають патріотизм і демократизм. У східних багато людей тяжіють до Росії. Але й там є українці, які відстоюють інтереси народу. Скрізь говорять, що наша влада не туди йде.

Мойсей водив євреїв пустелею 40 років, щоб забули рабство. То скільки нам ще будувати свою державу?

– Гадаю, ще років 20 українцям треба буде йти духовною пустелею, терпіти усякі негаразди, доки не вимре в нас усе радянське. Я читав прогнози деяких видатних світових авторитетів. Передбачають, що Україна до 2050 року стане найбагатшою державою Європи. Ми маємо великий потенціал. У нас є нафта, газ, руда, вугілля, золото. А головне наше багатство – родюча земля. Наступна світова криза буде продовольчою. І ми зможемо годувати всю Європу, якщо дамо собі раду і побудуємо справедливе життя. А якщо продамо свої чорноземи, тоді працюватимемо в наймах на своїй чужій землі.

Я впевнений, що життя, побудоване на неправді, колись припиниться. Неправда привела до розпаду Радянського Союзу. Якщо йтимемо дорогою правди, то Господь нам допоможе і напоумить, як треба жити, працювати й керувати країною.

Олександр ГУНЬКО

• З ЖИТТЯ УПЦ КП

НЕ ПІДЛЯГАЄ ЗАБУТТЮ

В рамках вшанування 80-х роковин Голодомору - геноциду українців 1932-1933 рр. святийший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет у своїй резиденції прийняв делегацію Асоціації дослідників голодоморів в Україні (АДГУ).

Зустріч відбулась з нагоди вручення директору АДГУ Олександру Ушинському нагороди УПЦ КП ордену святого апостола Андрія Первозванного II ступеня. Нагорода Церкви стала визнанням заслуг О.Ушинського, який був автором першого в Україні пам'ятника жертвам Голодомору в с.Тарган Володарського району на Київщині; активно досліджує Голодомор, як найбільшу укра-

їнську трагедію; зробив чималий внесок в утвердження Помісної Православної Церкви та відродження духовності в Україні. У заході, зокрема, взяли участь перший заступник генерального директора Національного музею «Меморіал пам'яті жертв голодоморів в Україні» Леся Онишко та вдова відомого дослідника Голодомору сл.п. Джеймса Мейса - Наталія Дзюбенко-Мейс.

Відзначаючи заслуги О. Ушинського, у своєму виступі Патріарх Філарет також наголосив на необхідності в сучасних умовах захищати українську мову, віру, історію та святині української нації.

На зустрічі також була присутня група від Української Республіканської партії як однієї із засновниць АДГУ.

Олександр Гунько (м. Київ)

Продовження. Початок на стор. № 1

ПАТРІАРШЕ БОГОСЛУЖІННЯ НА СВЯТО УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

Напередодні Патріарх Філарет у Свято-Володимирському патріаршому кафедральному соборі очолив урочисте Веснічне бдіння.

У день свята Святійший Патріарх, у співслужінні соборного духовенства, відслужив Божественну літургію.

Після прочитання Євангелія Патріарх Філарет виголосив проповідь: «В ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа! Дорогі браття і сестри! Сьогодні ми святкуємо Успіння Пресвятої Богородиці. Чому ми не говоримо, що відзначаємо день смерті Богородиці? Коли людина помирала, наші предки не говорили, що помер той-то і той-то, а казали «успе», тобто заснув. Смерть християнина вони називали ще «преставленням», тобто переходом із земного, тимчасового життя у вічне.

Таке розуміння більше відповідає нашому християнському віроченню. Господь наш Ісус Христос Своєю хресною смертю переміг смерть, і тому для нас уже не існує смерті. Спасова смерть по-

ками, святими і праведними богоотцями Іоакимом і Анною.

На поховання Своєї Матері Господь дивним чином зібрав усіх Своїх учеників, які в той час уже розійшлися по всьому світу для проповіді Євангелія Христового. Як свідчать Церковні Передання, апостоли прибули в Єрусалим на хмарах. Поховання Божої Матері було урочистим. Коли похоронна процесія наближалася до Гефсиманського саду, один єврей на ім'я Афоній, який ненавидів Ісуса Христа, Його Матір і християн, вирішив вчинити злочин - перекинути гріб з тілом Божої Матері. Та коли він тільки доторкнувся до гробу, невидимий ангел відсік йому руки. Господь не допустив наружи над тілом Своєї Матері. Спроба злочину була покарана Богом миттєво. Афоній тут же покаявся у своєму тяжкому гріху, увірував і був зцілений апостолами.

Як бачите, Господь може карати людей за злочини миттєво, а може терпіти наші гріхи довго. Гріх, який вчинив Афоній, називається святотатством, тому що він посягнув на найсвятіше - одушевлений кивот, - кивот, який вмістив у собі Сина Божого. Всяка людина, що посягає на храм Божий і на все святе, що є в ньому,

ковну у Воскресіння Христове. Відсутній під час поховання Божої Матері, ап. Фома засвідчив, що Господь воскресив тіло Пресвятої Богородиці, зробив його нетлінним і взяв Душу і тіло Своєї Матері у Своє Царство Слави.

Свята Церква шанує Пресвяту Богородицю і сповідує Її вищою за всіх святих і навіть вищою за всіх ангелів і архангелів. Вона називає Божу Матір чеснішою від херувимів і славішою від серафимів.

Чому так величає Церква Пресвяту Діву Марію? Пресвята Діва Марія є Богородиця. Вона породила Того, Хто, будучи істинним Богом, у саму мить зачаття від Святого Духа в Її утробі сприйняв у єдність Своєї Іпостасі, тобто Своєї Особи, людську природу. Діва Марія народила Господа нашого Ісуса Христа не за Божеством Його, а за Його людською природою, яка з самої першої хвилини Боговтілення стала нероздільно й іпостасно з'єднана в Ньому з Його Божеством. Діва Марія народила не просту людину, а істинного Бога, і не просто Бога, а Бога у плоті. Він прийняв тіло не з неба, а від Диви, і це тіло єдино-сущне з нашими тілами, окрім гріха. Ось чому ми називаємо Марію Приснодівою і Богородицею. І з цієї причини Син Божий не залишив Свою Матір у гробі, а взяв Її на небо з душею і тілом.

Дорогі браття і сестри! Будемо ж не тільки шанувати Пресвяту Богородицю, а й звертатися до Неї в молитвах, бо Вона є всесильна Заступниця роду християнського. Силу Своїх молитов перед улюбленим Сином Своїм Вона показала через безліч чудотворних ікон, які є матеріальними свідками Її небесної до-

долала і нашу смерть. Тому свята Церква називає преставлення, або перехід Пресвятої Богородиці із земного у вічне життя - успінням.

Між Успінням Пресвятої Богородиці і нашим переходом із тимчасового земного життя у вічне є різниця. Ця різниця полягає в тім, що Божа Матір перейшла у вічне життя, в Царство Сина Свого з душею і тілом, а ми, християни, переходимо тільки душею, а возз'єднання душі з тілом буде під час загального воскресіння мертвих, тобто в друге пришествя Христове. Це буде так обов'язково! Бо для того і прийшов на землю Син Божий і став людиною, подібною до нас в усьому, крім гріха, щоб подолати нашу смерть і визволити нас від рабства гріха.

Успіння Пресвятої Богородиці відбулося так. Після смерті і воскресіння Господа нашого Ісуса Христа Божа Матір перейшла жити до улюбленого Його ученика св. Іоана Богослова. Як пам'ятаєте з Євангелія, вмираючи на хресті, Ісус Христос сказав Своїй Матері: «Жоно, це - син Твій», а ученику (Іоану Богослову): «Це - Мати твоя. І з цього часу прийняв Її ученик до себе» (Ін. 19, 26-27). Померла Божа Матір в Єрусалимі до його зруйнування римлянами і була похована в Гефсиманському саду в усипальниці поруч з її бать-

є святотатець. Господь покарав і карає всіх святотатців. Ми є свідками того, як Бог покарав руйнівників церков і тих, хто глумився над святинами: іконами. Всім нам треба розуміти, що гріх і всяке зло не може бути не покараним, якщо людина не покається, бо зло несе кару само в собі.

На похованні Божої Матері були всі апостоли, крім ап. Фоми. І не був він у Гефсиманському саду не випадково, а за Провидінням Божим. В той час ап. Фома проповідував Євангеліє Христове в Індії. Коли ж він прибув до Єрусалима, теж на хмарі, - для Бога і неможливе з людської точки зору - можливе, і побажав поклонитися тілу Божої Матері, відкрили гроб, а тіла там не було. Син Божий взяв тіло Своєї Матері на небо у Своє вічне Царство. Ап. Фома засвідчив Воскресіння Христове. Його невір'я Церква називає блаженним, тому що воно стверджує віру цер-

помоги християнам, що звертаються до Неї з молитвами. Будемо ж благати Божу Матір і ми, щоб Вона Своїми всесильними молитвами перед Сином Своїм Господом нашим Ісусом Христом допомогла і нам, і всьому нашому народові, який переживає тяжку економічну скруту».

Того ж дня ввечері у Свято-Володимирському кафедральному соборі Патріарх Філарет на ранній звершив чин Поховання Божої Матері.

**Диякон Андрій ГОЛОВКОВ,
кореспондент «Церква.info»
Свято-Володимирський
кафедральний патріарший собор**

• ПЕРОМ ПУБЛІЦИСТА

Олесь ЧОРНОГУЗ (м. Київ)

ДОРОГІ УКРАЇНЦІ!

Сьогодні нам знову кинули рукавичку. Кинули виклик у черговий раз у нашій історії. Нам знову нав'язують мову вчорашнього окупанта, новоявлені валуєви і муравйови. Ми сьогодні змушені прийняти цей страшний виклик і відповісти взаємністю: як ви з нами, так і ми з вами! Ми маємо вголос про це сказати перед усім цивілізованим світом: ви у себе, в Російській Федерації, забороняєте українську мову, українські організації, ми маємо про це заявити і в себе: як ви з нами, так ми і з вами. Ви вбили понад 30 мов малих народів Московської імперії. Ви не ратифікували Європейську хартію у Держдумі, бо тоді розсиплеться на національні шматки ваша Федерація. Тому ви це вирішили зробити з нами, опираючись на колісниченків, медведчуків й інший національний перегній. Не вийде. Ви уже цим займалися, ділили «по - братньому» нас, продавали «по-братньому» нас і «по-братньому» владарювали.

Згадаймо трохи історію. 1627 рік. Ми ще не були в союзі з Московією. Тільки наші книжки перетинали кордони у майбутню імперію, до майбутнього претендента на Третій Рим, як Московський князь Олексій Михайлович видав указ: українські книжки спалювати, як і видавців, і друкарів.

Звичайно, ми не азіати. І ми не гітлерівці і ми ніколи собі не дозволимо палити російські книжки, російські бібліотеки, як москалі це робили упродовж так званої нашої „дружби” з 1627 року по 1964 рік.

Так Московія народжувалася з маленького Московського улусу(1270 року) у велику імперію. З вогню народжувалися усі імперії. У вогні вони і вмирали! Така доля усіх імперій.

Наша Україна вчора відродилася з попелу і, якщо ми сьогодні повноцінна нація, якщо ми себе поважаємо і хочемо, щоб поважали нас, господарів цієї землі, на якій проживає 77 відсотків корінного етносу, незважаючи на голодомори і розстріли, влаштовані Московськими імперіями, то ми маємо відповісти взаємністю Кремлю, якщо він не залишить нас, як Тузлу, у спокої. Ми завжди маємо пам'ятати, що жодна імперія так нас не нищила, як та, що претендує на спільну «колиску трьох братів», не маючи для цього, ані стелі, ані підлоги, до якої б ту коліску підвишати, чи б на яку та міфічна коліска краще б упала. Тому я прошу, як письменник, як громадянин: дорогі мої українці, проявіть врешті - решт характер:

1. Ніколи не переходьте на мову московську, живучи в Україні. Учїться в москалів - вони навіть на чужій території примушують вас розмовляти їхньою мовою.

2. Не втягуйтеся з ними в розмову і не показуйте їм, що й до чого. Хай беруть розмовники, як це роблять їдучи до інших держав, і поважають нас, а не зневажають, як досі.

3. Не купуйте сучасних російських книжок. Читайте російську класику, як й іншу світову літературу, і збагачуйте інтелектуально.

4. Вам соромно має бути перед сином чи батьком, матір'ю чи донькою, внуком

чи правнуком, якщо ви в Україні передплачуєте російські газети, журнали і цим самим підтримуєте того, хто вас зневажає і нищить вашу мову. Підтримуючи їх, ми, українці, самі своїми руками знищуємо свою мову і свою рідну державу.

5. Передплачайте українську пресу, купуйте тільки українські книжки і товари. Не купуйте російських.

6. Ігноруйте московських гастролерів: театри, естраду, співаків і клоунів «95 кварталу», які працюючи на сцені нашій, виконують «хоми раші» і висміюють нас з вами, а ми ще матеріально підтримуємо їх, бездумно плещемо в долоні.

7. Забудьте дорогу до московської церкви, яка не молиться за нас, за мир у нашій державі і змушує цілувати «канонізованих ворогів наших», яких Москва оголосила «святими»: Андрія Боголюбського, Миколу II Кривавого тощо. І постійно влаштовує «хрестові походи» на нашій землі в ім'я побудови «русскага міра» на українській землі.

8. Протестуйте проти двох ведучих на українському телебаченні, якщо воно тільки українське. Пам'ятайте: московські завжди агресивні, і мовне питання в Україні - питання російського імперіалізму, яким завжди не вистає територія, у яких завжди жива потреба щось приєднати до себе. Не тільки за принципом прямика, але й батога.

9. Не дивіться фільмів на мові того, хто хоче завтра нас окупувати і показує українців у тих фільмах, як зрадників, дебілів, неповноцінних типів. Невже нам не соромно це дивитися у власному домі?!

10. Хай рука восохне у того, хто подасть руку зраднику типу КАЛісниченка. Цієї найбільшої нікчемі і ганьби в нашій історії XXI віку.

Дорогі російськомовні незалежно від національності.

Можливо, ви й справді не здатні до мов. Можливо, тільки поневоленням народам легко вивчати чужі мови, щоб пристосуватися до сильнішого і вижити. Так, було з нами, українцями, упродовж віків. Так було і з євреями. Українці і євреї легко вивчають мову своїх окупантів, загарбників чи хазяїв. Називайте їх, як хочете.

Українцям не властивий дух окупанта. Він ним ніколи не був. Він толерантний, наївний, романтичний і добрий, поки його не доведуть до відчаю, до крайнощів.

Ви, росіяни, які пов'язали себе з нашою державою, Україною, і прибули сюди чи то ви, чи то ваші батьки, чи діди після наших розстрілів, голодоморів, депортації, репатріації, що вчиняла ваша біла чи червона імперія, і тому ми вас ні в чому нині не звинувачуємо. Ви нове покоління і більшість із вас народилося вже на нашій споконвічній землі. То ж будьте і ви толерантними до нас. Дайте відбій своїм кровним братам - шовіністам, україножерам, як це трапилося під час замаху на острів Тузла і ви усім нам, українцям, будете миліші, аніж колісниченки, медведчуки, коновалюки чи елени бондаренки. Ми їх зневажаємо. Це українсько - половецький (від половець, а не зерна) національний відсів.

Посилайте своїх дітей у дитячі українські садочки, українські школи, українські виші і вивчайте державну мову, щоб вашим дітям, якщо вони стануть нашими міністрами чи прем'єрами, не стати всеукраїнським посміховиськом, як нині є деякі міністри в уряді Азарова і сам Азаров.

Скажіть самі собі чесно, що вас тут, в Україні, ніхто і ніколи не ображав, не змушував насильно розмовляти українською мовою. Скажіть чесно світові, що за 20 років незалежності трапилося так, що не російська, а українська мова вимагає захисту усіх Хартій світу. Що її вчорашні і сьогоднішні холуї Кремля довели до статусу мови, яка відмирає, чого не було навіть у роки сусповщини, коли творили «єдиний советський народ» у московській мовній обгортці.

Дорогі українські євреї!

Мені дуже хочеться вам усім російськомовним, які досі нашу мову називають нариччям (особливо - вассермани, векслери, друзі, фельдшани й інша малосвічена філологічна шушваль) прочитати публіцистичні статті одного із основоположників сіонізму Володимира (Зеева) Жаботинського, якого я дуже поважаю, як десятку своїх єврейських і російських друзів, які розділяють мої погляди і вважають їх чесними перед собою та історією.

Володимир Жаботинський у збірці «До національного питання», застерігає дуже заподадливих євреїв перед тимчасово сильнішими, як у своїх творах і Едуард Ходос, що «ми, євреї, частенько потрапляємо в дразливі ситуації.» Далі я перекажу своїми словами для тих, хто полінується почитати Жаботинського. Ми, євреї, записавшись австрійськими, довгий час нахабно і дружно кричали чехам на чеській землі: «Геть з наших шкіл вашу мужицьку мову! Геть з наших театрів ваші мужицькі п'єси!». Це тяглося доти, поки Австро-Угорщина не розпалася. Як тільки розпалася імперія, ми вічно зорієнтовані євреї на політичну ситуацію, пише далі В. Жаботинський, швиденько перехрестилися і стали вже не австрійцями, а... чехами. І тепер потрапили ще в більш дразливу ситуацію: австрійці нас зненавиділи, що ми їх зрадили, а чехи не могли нам вибачити, пам'ятаючи, як ми, євреї, зневажали чеську мову, називаючи її мужицькою, телячою.

Може, час васерманам, табачникам, фельдманам і векслерам кінчати з філологією і провокацією - прислужництвом, живучи в Україні, а зайнятися справою, а не словесною діареєю на сайтах інтернетів і сторінках російськомовних газет, що виходять у нашій, не їхній, державі.

Гадаю, від цього виграють усі. І може, нарешті, настане мир у нашій Україні. Головне, щоб з нашої землі щезли проімперські зрадники і провокатори. Проклянімо їх! Проклянімо, усі гуртом незалежно від національності і віросповідань! Проклянімо! Дружно і одноставно. Як кажуть західні українці, піднімаючи чарку – Хай зрадники і провокатори виздыхають! І буде спокій на землі! Як настав у щасливій Чехії, яка нині розмовляє «мужицькою мовою» і її ніхто більше очей цієї мовою не коле. Бо держава любляча і самодостатня.

• ЗА УКРАЇНСЬКУ УКРАЇНУ

ГЕРОЇ ЛЕСІ ХРАПЛИВОЇ-ЩУР ПРОДОВЖУЮТЬ БОРОТЬБУ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ

це, вірогідно, перше видання цієї книжки в Україні. В гарячу пору цьогорічних виборчих перегонів до Верховної Ради України згадане видання стало в нагоді для агітації за національно-демократичні політичні сили. Завдяки жертвості автора та її друзів в Канаді редакція мала нагоду розповсюджувати безкоштовно художній збірник «У темряві» серед виборців, особливо зробивши наголос на сільському читачі. Є надія, що історична правда та сила художнього слова, яким відрізняється книга Л.Храпливої-Щур, допоможе зрусіфікованим і одуреним московською пропагандою нащадкам волелюбних запорожців таки зробити 28-го жовтня

український вибір. Принагідно ще раз хочеться сердечно подякувати пані Л. Храпливу – Щур та її друзів за жертвовну працю заради добра України.

Влас. Інформ.

Наприкінці минулого року у видавництві журналу «Бористен» побачила світ книжка відомої української письменниці, пластової діячки і педагога в діаспорі Лесі Храпливої-Щур «У темряві» (Торонто, Канада). Ця збірка складається з коротких оповідань-нарисів про життя та боротьбу воїнів УПА. Важливо, що вона вийшла на сході України. Головною її цінністю є те, що для вдумливих та неупереджених читачів вона може стати правдивим відкриттям з історії України. Як зазначено у післямові до книги – це вже друге, доповнене видання, бо перше побачило світ на еміграції у далекому 1959 році. Водночас

• З ЖИТТЯ УПЦ КП ПОЧАТОК БУДІВНИЦТВА З МОЛИТВИ

13 вересня преосвященний Симеон, єпископ Дніпропетровський і Криворізький, очолив молебень на початок будівництва храму на честь Різдва Пресвятої Богородиці міста Дніпропетровська, що біля житлового масиву Комунар. Архіпастирю співслужили: протоієрей Миколай Солабай, куратор будівництва та духовенство міста.

Архіпастир окропив святою водою зодчих та територію під будівництво, а у своєму слові підкреслив важливість

закликання Божої допомоги та благословення у будь-якій справі, а тим паче, коли будувється дім Божий - духовно зібраними повинні бути також і будівничі. На завершення проповіді владика благословив присутніх хресним знаменням та заклик на всіх Боже благословення.

Після молебню преосвященний Симеон ознайомився із планом будівництва і, затвердивши його, дав своє благословення.

Власна інформація

• СВЯТІ ТАЇНСТВА

ДИВОВИЖНА МИТЬ ЄДНАННЯ ЛЮДСЬКИХ СЕРДЕЦЬ

«Я беру тебе за дружину і обіцяю...»

Незалежно від того, якої глибини Ваша віра в Бога, але бувають такі місця, де не можна не подумати про те, наскільки дивовижним та незбагненим є наш світ. Особливо важливо, хто саме буде поруч в ту мить, коли Ви вирішите прийти до віри, або віра прийде до Вас.

В місті Дніпропетровську в затишній капличці я стала свідком того, яким

прекрасним може стати обряд вінчання. І це, на мою думку, не повинно бути гучним дійством з гостями. Лише найближчі люди можуть справді щиро порадіти за нас. А ближче, ніж батьки, нікого немає.

Отець Георгій, який належить до конфесії УПЦ КП, людина, яка створила дійсно духовне свято, знайшла всі ті потрібні слова, які викликали трепет, захват. Вінчання - це дивовижно красивий

обряд, особливо, якщо його виконано з душею. Я впевнена, що побачила саме таке вінчання у капличці вірного поборника нашої віри, відданого прихильника Української Православної Церкви Київського Патріархату Митрополита Адріана. Тут було всього шестеро людей, отець Георгій та Бог. А більших свідків і не треба. Дивовижну атмосферу створює кожен з нас у серці.

Я знаю, що через десятки років, вже дорослими людьми, вони пам'ятатимуть цей день можливо це яскравіше, ніж весілля. Бо тут не було пишних суконь, букетів та фанфар. Тут була урочиста церква, тьмяний блиск свічок, запах ладану та голос священика, який говорив те, що можна почути тільки серцем.

Мирослава БОРХЕС

МІНКУЛЬТУРИ ЗАТВЕРДИЛО ПРОЦЕДУРУ РЕЄСТРАЦІЇ СТАТУТУ РЕЛІГІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Міністерство культури України затвердило Стандарт надання адміністративної послуги з реєстрації статуту (положення) релігійної організації та змін до нього.

Відповідний Наказ від 18.04.2012 року № 366 пройшов державну реєстрацію у Міністерстві юстиції 22

серпня за № 1415/21727, повідомляє Інститут релігійної свободи.

Державна реєстрація була обумовлена тим, що даний нормативно-правовий акт зачіпає права, свободи й законні інтереси громадян. Відтак, Наказ зможе набути чинності з дня його офіційного опублікування.

Як повідомили ІРС в Мінкультури, відповідно до положень статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації» Міністерство оприлюднить «Стандарт надання адміністративної послуги з реєстрації статуту (положення) релігійної організації та змін до нього» на своєму офіційному веб-сайті.

Церква.info
за матеріалами ІРС

• З ІНШИХ ВИДАНЬ (журнал «Тиждень», м. Київ)

ЯК ПОЗБУТИСЯ ДУХОВНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ

Створення 20 років тому Української Православної Церкви Київського Патріархату стало не менш рішучим кроком, ніж проголошення державної незалежності

Церква неминуче опиняється в центрі політичного життя країни. На фото предстоятель УПЦ КП Патріарх Філарет разом з колишнім президентом Віктором Ющенко та нинішнім главою держави Віктором Януковичем...

Хоч як це дивно, незалежність держави безпосередньо пов'язана з релігійною свободою її громадян. З утратою першої занепадає і друга. Це промовисто засвідчує історія. Щойно після Переяславської ради (1654) Московська держава розпочала інкорпорацію українських земель, як одразу ж запроагнула й уніфікувати духовне життя своїх підданих. Сформована під впливом азійських чинників, деспотична політична культура не дозволяла її можновладцям допустити існування в межах одного державного утворення двох духовних центрів. 1685 року київський митрополит Григорій Святополк-Четвертинський прийняв висвячення в Білокам'яній, і відтоді наше православ'я майже на 300 років потрапило під юрисдикцію Московського патріархату, який ліквідував його автономні права й давні традиції, нав'язавши власну модель існування. Релігійна залежність Києва була для Москви своєрідною гарантією контролю над духовним життям підкореного населення, сприяла його русифікації та асиміляції через розпорощення в російському православному універсалізмі.

КРОК НАЗАД – ДВА ВПЕРЕД

Українське православ'я не раз пробувало розірвати ланцюги духовного впокорення Москвою. Тільки-но з'являвся шанс здобути державну самостійність, як наші співвітчизники починали шукати й релігійної свободи. Певні кроки в цьому напрямку були зроблені в період Визвольних змагань 1917–1921 років, в результаті чого постала Українська автокефальна православна церква (УАПЦ). Знищена більшовиками у 1930-ті, вона завдяки зусиллям нашої еміграції відновилася на окупованих землях історичної Батьківщини в роки Другої світової війни. Однак німецькі репресії та радянські переслідування змусили її сподвижників перемістити свої структури за кордон, і в Західній півкулі вона дістала назву УПЦ в США.

Принципово інші можливості для відновлення самостійності української церкви з'явилися наприкінці 1980-х, у період перебудовних процесів у СРСР, які символізували лібералізацію духовного життя. Символічно, що відродження нашого православ'я розпочалося саме в Києві. 15 лютого 1989 року

тут запровадив ініціативний комітет із відновлення УАПЦ, який поставив собі за мету зареєструвати її громади на території УРСР. Після того, як 19 серпня 1989-го з-під юрисдикції РПЦ разом зі своєю парафією вийшов протоієрей Володимир (Ярема), настоятель львівського храму Св. Петра і Павла, автокефальний рух почав набирати широкі обертів, і в Україні спостерігався масовий відплив церков від російського підпорядкування.

Тоді відроджену УАПЦ очолив позаштатний єпископ Московського патріархату Іван (Боднарчук), який невдовзі був відлучений синодом у Білокам'яній від церковного служіння. На початок 1990 року до автокефалії перейшло близько 200 колишніх парафій РПЦ.

5–6 червня 1990-го в Києві відбувся Всеукраїнський православний собор за участю близько 700 делегатів з усієї України (серед них сім єпископів і понад 200 священників), який легітимізував відновлену УАПЦ, прийнявши її статут, і обрав заочно київським Патріархом Мстислава (Скрипника), керівника Української православної церкви в США. Місцезблостителем престолу в Києві став на той час митрополит Іван (Боднарчук). Офіційна легалізація церкви відбулася 2 жовтня 1990 року, коли радянська влада офіційно зареєструвала УАПЦ.

Демократизація суспільно-політичного життя уможливила візит восени того ж таки року до України й самого митрополита УАПЦ Мстислава (Скрипника), 18 листопада в соборі Св. Софії відбулася його інтронізація на Патріарха Київського і всієї України.

У відповідь на ці події РПЦ вдалася до оперативних і рішучих заходів, щоб протидіяти рухові за структурне відокремлення українського православ'я. Утрата наших земель бачилась Кремлеві реальною як ніколи впродовж останніх 70 років, до того ж ваги тепер набував релігійний чинник. Ішлося вже не про посилення позицій російської церкви в Україні – потрібно було рятувати те, що ще залишалось під контролем. Терміново скликаний собор РПЦ перейменував Український екзархат Російської православної церкви на Українську православну церкву (УПЦ), надавши їй статус «незалежності та самостійності в управлінні». Було також ухвалено, що глава УПЦ матиме титул митрополита Київського і всієї України. Такі

непопулярні серед адептів централізованої (імперської) церковної моделі кроки, на думку ініціаторів цього руху, мали бодай до певного часу «охолодити нову гарячу точку» – цього разу церковну. Предстоятелем УПЦ залишався колишній екзарх (цю посаду він обіймав від 1966 року) – митрополит Філарет (Денисенко). Таким чином, іще до розпаду Радянського Союзу в Україні виникли дві православні церкви: УАПЦ на чолі з Патріархом Мстиславом та УПЦ на чолі з митрополитом Філаретом.

ПОШУК СИЛЬНІШОГО

На початку 1990-х партійна номенклатура в УРСР розмірковувала про можливий розвиток подій і намагалася визначитися зі своїми «церковними уподобаннями». Найчисленніша УПЦ перебувала тоді ще під російським впливом, а зосереджені переважно в західних областях парафії УАПЦ, хоч і мали незалежницьку позицію, значно поступалися їй за кількістю вірних і сферою впливу. Отже, УАПЦ, в очах вітчизняного істеблшменту, не могла претендувати на роль виразника українських державних інтересів. До того ж вона була новою церквою – мало відомою для тодішнього партійного чиновництва, яке з огляду на обставини мусило повернутися до християнства, забувши про вчорашній атеїзм. Саме лише те, що предстоятель УАПЦ Патріарх Мстислав під час «боротьби за владу рад» був старшиною для особливих доручень головного отамана армії УНР, відштовхнуло колишніх членів КПРС від співпраці з його структурою. Тому влада вирішила спертися на численну УПЦ, домагаючись її незалежності від Московського патріархату.

За іронією долі Білокам'яна, остерігаючись швидкого посилення відродженої УАПЦ, сама надала своїм підлеглим інструмент для легітимного відокремлення. Ним став помісний собор УПЦ, який, відповідно до задуму церковного центру, мав виконати функцію «пряника» для українців. Уже після проголошення державної незалежності, в листопаді 1991 року, митрополит Київський і всієї України Філарет скликав у Києво-Печерській лаврі найвищий керівний орган церкви – помісний собор УПЦ, який ухвалив таке рішення: «Звернутися до Святейшого Патріарха Московського і всієї Русі Алексія II і єпископату Російської Православної Церкви за проханням дарувати Українській Православній Церкві повну канонічну самостійність, тобто автокефалію». У зверненні до голови Верховної Ради митрополит Філарет писав, що самостійність УПЦ в незалежній Україні є канонічно виправданою та історично неминучою. Під постановою собору підписалися делегати від усіх, без винятку, єпархій, духовних навчальних закладів і монастирів УПЦ. Рішення мало канонічну легітимність.

Московська патріархія не стала винаходити велосипеда і скористалася старим твердженням: «Ми в осаді – кругом враги!» Філарета звинуватили у спробі «розколоти церкву», а в українській єпархії було мерщій відправлено емісарів із «центру», і вони розпочали процес згуртування «невдоволених та ображених», на яких можна було б спертися під час церковного перевороту, що мав відновити позиції Московського патріархату на наших землях.

У травні 1992 року група підтримуваних Кремлем заколотників ініціювала неканонічний «Харківський собор», результатом якого стало усунення Філарета від влади та обрання замість нього київським митрополитом ставленника Москви митрополита Володимира (Сабодана). В умовах, коли керівни-

цтво РПЦ організувало й підтримало розкол в УПЦ, в самостійницьки настроєній частині православного духовенства зникли навіть формальні причини надалі залишатись у підпорядкуванні Білокам'яної. З метою об'єднання двох церков у Києві 25–26 червня 1992 року був скликаний об'єднаний собор, на якому УАПЦ як спадкоємиця УАПЦ у вигнанні та частина УПЦ об'єдналися в єдину структуру, що дістала назву Українська православна церква Київський патріархат. Було підтверджено обрання митрополита Мстислава Патріархом Київський і всієї України, а його наступником став митрополит Філарет. Нова церква була зареєстрована органами влади, а відтак скасували реєстрацію УАПЦ (юридично вона перестала існувати).

ДВІ ЦЕРКВИ – ОДИН ПРЕДСТОЯТЕЛЬ

Частина єпископів УАПЦ не визнала чинності об'єднаного собору, позаяк він відбувався без участі Патріарха Мстислава. Не вдовзі до України завітав і він сам, висловивши своє невдоволення об'єднаним собором та утворенням УПЦ КП. Серед єпископату нової церкви намітилась чітка біполярність. 12 грудня 1992-го предстоятель востаннє відвідав Батьківщину. Тоді ж таки відбулася зустріч із вірними та духовенством, які не сприйняли об'єднання з частиною УПЦ на чолі з Філаретом, підсумком чого стало звернення Мстислава до вітчизняної влади, в якому він наполягав на незаконності участі частини єпископів та вірян в об'єднаному соборі 25–26 червня 1992 року й порушенні статуту УАПЦ.

Причини такої поведінки Патріарха криються в історії української політичної еміграції. Як ветеран армії УНР, він не бачив можливостей для співпраці з митрополитом Філаретом – людиною, котра вийшла з комуністичної системи, а головне – не вірив у можливість зміни його поглядів. З часів Другої світової війни владика Мстислав не відвідував України, тож про тутешній стан справ мав досить віддалене уявлення. Можна припускати, що він сподівався механічно перенести сюди структуру УАПЦ на вигнанні.

Однак у розпал церковної кризи 1993 року Патріарх Мстислав помер (у місті Грімсбі, Канада). В Україні його вважали своїм першоєрархом одночасно дві структури: УПЦ КП та позбавлена реєстрації УАПЦ. Обидві церкви обрали собі нових предстоятелів: Патріархів Дмитрія (УАПЦ) та Володимира (УПЦ КП). Кандидатура останнього тоді не викликала сумнівів, адже Василь Романюк (Володимир) був довголітнім в'язнем радянських таборів (як у сталінські, так і в брежнєвські часи), учасником дисидентського руху (член Української Гельсінської групи), палким прихильником автокефалії та

створення незалежної УПЦ. Під час своєї патріаршої каденції владика шукав шляхів до відновлення єдності православних церков у нашій державі. Однак ті ініціативи перервала 14 липня 1995 року його загадкова смерть.

У 1995-му УПЦ КП очолив Філарет. Четверо єпископів і 400 релігійних громад, невдоволених його кандидатурою, перейшли до УАПЦ. Новий предстоятель досить швидко розвіяв закиди опонентів щодо своєї «місії знищити Київський патріархат». За його каденції було розбудовано мережу навчальних закладів для підготовки духовних кадрів, висвячено цілу плеяду єпископів та священників, створено нові єпархії та парафії, а найголовніше – церква упевнено поширила свою мережу та вплив на Схід і Південь України. УПЦ КП з маленької маргіналізованої структури за 20 років свого існування перетворилася на силу, з якою була змушена рахуватися не лише Москва, а й цілий православний світ. Ключову роль у розбудові її структур відіграв сам Філарет. Навіть опоненти Патріарха визнали, що він є людиною цілеспрямованою і надзвичайно наполегливою у відстоюванні українських духовних інтересів, незважаючи на повороти політики в нашій державі.

РАХУЮТЬСЯ ТІЛЬКИ ІЗ СИЛЬНИМИ

УПЦ КП також суттєво долучилася до політичної модернізації українців як нації. Хоча з моменту відновлення незалежності в нашій державі так і не відбулось повноцінної деконструкції радянських культурних і політичних практик, суспільство все-таки зробило певний крок у напрямку подолання комуністичної спадщини. Безумовно, в цьому сенсі велика заслуга належить і патріархатові на чолі з Філаретом. Багато каменів у підмурівок новітньої ідентичності заклала саме церква (як православна, так і греко-католицька). Однак у поширенні українських цінностей на Лівобережжі найбільше задіяний Київський патріархат. Національну ідею, яку відкидала закостеніла номенклатура на Сході й Півдні, плекає там саме ця церква. Запровадження української як мови богослужінь і проповідей, відмова від імперських меморіальних практик, ушанування як героїв і мучеників борців за незалежність України та широка духовно-просвітницька робота серед громадян дали свої плоди. Завойований серед наших співвітчизників авторитет і вибудована впродовж двох десятиліть потужна структура дають змогу УПЦ КП сьогодні ставити заслону перед духовною, культурною та політичною експансією Москви. Заслону, яку повинна була б забезпечувати держава, а не церква.

Водночас утверджена за часів Філарета модель сучасної церкви, вільної від

російських фундаментальних впливів, виступає своєрідним союзником модернізації країни. У цьому сенсі оновлене українське православ'я має більше шансів стати опорою для альтернативного суспільного розвитку, ніж консервативніші за своїм характером Російська, Сербська чи навіть Грецька церкви.

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД

Проблеми української церковної легітимізації у 1917–1921 роках

Із падінням царату і проголошенням УНР визвольний рух позначився й на духовному житті. У єпархіях відбулися з'їзди мирян та кліру, почався стихійний процес українізації церкви, який абсолютно неможливо було проконтролювати «згори». Та ідея автокефалії вітчизняного православ'я потребувала серйозного канонічного й історико-правового обґрунтування. Цю місію тоді взяв на себе архієпископ Олексій (Дородніцин). Як історик релігії, він чудово розумів, що брутальне й неканонічне підпорядкування росіянам в XVII столітті Київської митрополії можна піддати сумніву, а отже, українці мають усі права на власну церкву. Однак військова агресія більшовиків та білогвардійців не сприяла стійкому розвитку духовного життя в Україні. Давалася взнаки й інша проблема: потужного українізаційного руху мирян та священників не підтримував єпископат, що переважно складався з росіян, які обрали виразно шовіністичну позицію. Після створення Української Держави гетьман Павло Скоропадський також усіляко сприяв створенню автокефальної церкви. Проте намагання Всеукраїнської церковної ради та його уряду цього досади знову наштовхнулися на спротив єпископів-росіян. Замість окремішності останні погодились на обмежену автономію у складі Московського патріархату.

Після антигетьманського перевороту та встановлення влади Директорії УНР 1 січня 1919 року був прийнятий «Закон про верховне управління Української Православної Автокефальної Синодальної Церкви». Однак вирішити проблему релігійного життя лише в законодавчий спосіб не вдалося. Зрештою, в 1920-му Всеукраїнська православна церковна рада проголосила автокефалію. Скликаний у 1921-му I Всеукраїнський церковний собор підтвердив це рішення. Так постанала УАПЦ. Тоді ж таки було проголошено три основні засади: автокефалія, соборноправність, українізація. На той час УАПЦ так і не вирішила проблеми висвячення єпископів (воно відбувалося «соборним рукопокладанням священників на майбутнього єпископа»), що піддало сумніву канонічність усієї ієрархії.

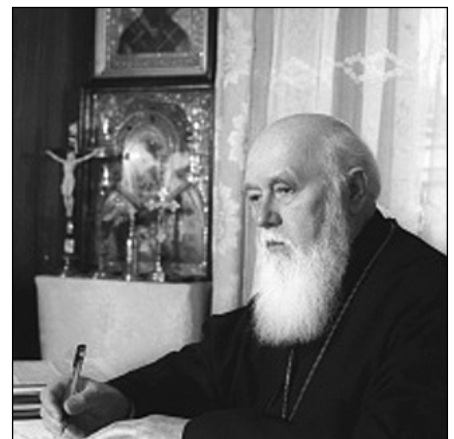
ПАТРІАРХ ФІЛАРЕТ: Росія хоче знищити нашу мову – для того, щоб знищити державу

Українці мають стати на захист рідної мови, починаючи із правильного виховання своїх дітей, вважає Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет. Про це у коментарі УНІАН перед початком Всеукраїнського форуму «На захист української мови і державності» сказав сам Предстоятель Київського Патріархату.

«Дивно, що нам у XXI столітті доводиться захищати свою рідну мову», – сказав він і додав, що кожен українець має захищати її, таким чином захищаючи Україну, її незалежність і культуру. Відповідаючи на запитання, як саме українці мають захищати свою мову, Предстоятель Української Православної Церкви Київського Патріархату

наголосив, що вони, в першу чергу, мають говорити рідною мовою самі та виховувати відповідно дітей. Також Патріарх додав, що заклади освіти мають проводити навчання українською мовою.

У свою чергу, влада, на переконання Патріарха Філарета, також мала би захищати українську мову. «Тому що, якщо вона не буде захищати українську мову – вона не повинна бути в Україні» – сказав він. «Росія хоче знищити нашу мову. Для чого знищують мову? Для того, щоб знищити нашу Українську Державу», – сказав Святійший Патріарх і додав, що українська влада «з різних міркувань» іде на поступки Росії.

• НАШІ ІНТЕРВ'Ю

ЩО ОЗНАЧАЄ «ВІРИТИ У БОГА», ПРО МАТЕРІАЛЬНИЙ І ДУШЕВНИЙ КОМФОРТ І ПРО ВІЧНЕ «КУДИ ЙДЕМО»?

розмовляли журналіст Павло Стороженко і Владика Федір, архієпископ Полтавський і Кременчуцький УПЦ Київського Патріархату

– Шановний Владико, ми звикли до досить парадоксальної ситуації: коли світська людина, розшарпана своїми буденними справами, обтяжена майновими клопотами, звертається за порадою до священнослужителя. Хоча сфера його інтересів перебуває, так би мовити, в іншій галузі – духовній, релігійній. От і я прийшов до Вас не те, щоб поскаржитися, а поділитися сумними спостереженнями: останнім часом у всіх випадках, коли людина могла мене безкарно обманути, вона обманювала... І не тільки мене. Ми звикли до обману на базарі, нас попереджують про можливі хитрощі в банківських документах, з нами скриводушничать посадові особи, нас дураять так звані народні депутати... Що сталося? Куди зникла ця нематеріальна субстанція – совість?

– Напевно ми пожинаємо плоди, посіяні в нашому недавньому минулому, коли викоринювали віру в Бога, а разом з нею і справжнє підґрунтя моралі. Бог дав людині закон, встановив норми, межі, за які вона не повинна переступати. Крім того, людина ще й повинна рухатися вперед, до духовно-моральної досконалості. Але має бути справжня, глибока, внутрішня мотивація. Це страх Божий, який, як каже Біблія, є початком премудрості, і любов до Бога яка є вершиною цієї премудрості.

На жаль, наше суспільство наскрізь пронизане меркантилізмом, гонитвою за майновим успіхом, марнославством. Звідсіля й обман – як засіб досягнення примітивної матеріальної мети. Щоправда так було завжди. В більшій чи меншій мірі. Але є й паралельне, духовне життя. Його бачиш у храмі. Часто помічаю, як люди моляться. Бачиш їхню щирість перед Богом, справжність. У стосунках з Богом не може бути лукавства. Ти маєш прийти до Бога таким, яким ти є, але в щирості і простоті. І це, відповідно, змінює людину. Совість стає провітленою і чутливою до гріхів. Тоді людина перестає обманювати і дурити свого ближнього, а намагається жити чесно.

– Але для того, щоб спілкуватися з Богом, треба, щоб і в людській душі було щось від Бога, щось божественне. Як і коли це «щось» може потрапити в людську душу? Це, так би мовити, питання комунікації, зв'язку. Щоб людина зрозуміла, що хоче від неї Вища сила?

Це «щось» є в кожній людині. Нас Бог створив духовно-тілесними істотами, тобто – релігійними. Інша справа, що ми пошкоджені гріхом. Нам потрібно постійно прикладати зусилля для того, щоб мінятися, ставати кращими, спілкуючись з Богом. Це вимагає внутрішньої праці над собою. Божа

Владика Федір

благодать допомагає людині мінятися. Але людина сама повинна прикладати зусилля.

Багато людей, які не ходять у храм, стверджують, що важливіше, аби Бог був у душі. А ходити у храм на богослужіння це не обов'язково. І я колись сповідував такий погляд. Гадав, що Бог це щось абстрактне, далеке. Позамною. І стосується більше священників, бабусь, які відвідують церкву. Та це не так. Цього недостатньо.

– Чому?

– По-перше, ми маємо свободу волі, свободу вибору. Тому без нашого бажання і наших зусиль Бог не може нас змінити. А мінятися необхідно, бо гріх нас руйнує і нищить. По-друге, свобода волі, розум, різні таланти, якими наділив людину Бог, робить нас відповідальними за своє життя і майбутнє. Ми не можемо сказати, що я не винен у тому, що саме так прожив своє життя. Я сам винен у більшості речей, які зі мною відбуваються. Ну і крім того, Бог дав нам заповіді, які ми повинні виконувати. А щоб ми могли їх виконати, дав нам можливість єднатися з Собою (Богом) через віру в Ісуса Христа, Сина Божого і через благодать Духа Святого, яка є в Церкві. Тому потрібно відвідувати богослужіння, молитися, читати Євангеліє і намагатися жити за волею Божою, за Його заповідями, не грішити, а якщо згрішив, то каятися і намагатися змінитися. Це називається духовним життям. Воно не можливе поза Церквою, поза храмом. Християнин повинен знати свою віру і виявляти її в житті. Бо християнство – це спосіб життя.

Позбутися гріховних звичок і нахилів можливо лише коли ти з Богом, коли Він тобі потрібен як повітря, як їжа і пиття. А коли ти кажеш, що Бог у тебе в душі, але не звертаєшся до Бога в молитві, не заходиш у храм, бодай поставити свічку, не каєшся у своїх гріхах, не прагнеш до внутрішніх змін, то це самообман. Бога у душі твоєї немає. Хоча можливість прийти до Бога в людині завжди є.

– Чи може бути людина хамської поведінки справді віруючою, релігійною?

– Ні не може. Коли ти приходиш до Бога, то маєш облишити свої земні маски, лукавство, усвідомити свої гріхи і покаятися.... Шлях до Бога лежить, власне, через покаяння. Слово «покаяння» з грецької мови дослівно перекладається як «переміна розуму». Тобто, зміна життєвих орієнтирів, напрямку руху. Це шлях до Бога, який починається з усвідомлення, що далі жити так, як я живу і бути таким, яким я є, – неможливо. Образ істинного покаяння по-

казаний в зворушливій притчі про блудного сина. А хамство – це вияв гордині, впертості, невихованості.

– Тривалий час український народ був позбавлений релігійного просвітництва, або російською «духовного окармлювання». Чи позначилося це на формованні народного характеру, або, як нині висловлюються, - менталітету? Чи, може на цей процес впливали головним чином економічні обставини?

– Певна річ, позначилося. Характер і поведінку людини визначає духовність, а не економічні обставини. Хоча і вони напевно відбиваються на суспільну поведінку, але все ж є другорядними.

Якщо дивитися на нас, українців, видно, як на характер впливає духовність. Наприклад, в Західних областях, де радянська влада не встигла зруйнувати храми, де населення не було тотально знищене голодомором, збереглися традиції і побожність, люди, в неділю чи свято не працюють на городах, а йдуть до храмів. Кожне село має церкву, а то і кілька храмів, роздоріжжя прикрашають каплички чи хрести. Це відбивається на їхній поведінці, мисленні, ставленні один до одного, ставленні до своєї країни.

У Центрі та на Сході наочно видно, що радянська влада попрацювала над викориненням «релігійного опіуму» ретельніше і набагато довше. За роки тотального панування комуністичної ідеології змінився духовний світ людей. Люди стали духовно спустошеними. Вони часто не мають надії, не знають: де шукати вихід із скрутного становища. Тому тут частіше зустрічаєшся з хамством, ворожнечею, менше бачиш взаємоповаги, культури поведінки...

Звичайно, не слід ідеалізувати якийсь регіон, бо гріх і зло є скрізь. Однак зазначені моменти вказують на те, що духовність визначає характер людини, а відповідно і народу. Якби чиновники, які грішать хабарництвом, або депутати Верховної ради, які за гроші готові продати і рідну матір і Батьківщину, стали б хоч трохи духовнішими, ми жили б набагато краще.

– Як Ви ставитеся до дружного навернення до Церкви колишніх радянських високопосадовців, які раніше, власне, були гонителями вчення Христового? Тепер, у релігійні свята, вони купчують навколо амвонів, до речі, серед перших, щоб потрапити в об'єкти телекамер... Мене цікавить щирість, «справжність» їхнього ідеологічного перелаштування, тому що – наш правлячий прошарок. До нас не прийшли звідкіля нові керівники. Це – ті ж самі. Наскільки вони щирі зараз? А, може, це – лицемірне пристосування, щоб утриматися при владі за будь-яких ідеологічних і соціально-економічних обставин?

– Ви знаєте, можливо ті, «які купчаться біля амвонів» на великі свята і лукавлять. Але якогось загального висновку я зробити не можу. Знаю високопосадовчих осіб, що відвідують храм. Мені, здається, вони поводяться відверто. Вони ще не достатньо воцерковлені, у них своєрідні погляди на Церкву, на церковні обряди і таїнства. Але є шире прагнення пізнати Бога. А це головне.

Взагалі є різні випадки. Деякі високопосадовці не ходять до Церкви через колишні ідеологічні переконання – не можуть переістопити свій життєвий досвід, звички... Але з повагою ставляться до Церкви, до порядних священників, віруючих. Думаю, вони недалеко від спасіння.

Справа в тому, що Церква - це не лише формальна організація людей, а таємниче тіло Христове. Тому, ми можемо бути в храмі на богослужінні, але насправді – далеко від Бога. Навіть священнослужитель, зодягнений в церковне облачення, який звершує службу Богу, може бути поза Церквою, якщо грішить і не кається. Бо: якщо я покаявся – я в Церкві і з Христом, якщо ні – я поза Церквою і поза благодаттю Божою. Такий парадокс духовного життя.

– Владико, ми пережили крах великої імперії – СРСР. Його вряди-годи порівнюють з Римською імперією. Обидві посідали велетенські простори, об'єднували багато народів, мали величезні людські й природні ресурси... Та всі імперії падають з подібних причин: внутрішньої слабкості, гнилої. Як моральної, так і економічної. На зміну старому Риму прийшли нові свіжі народи, як на місце давнім язичницьким віруванням, часто надзвичайно жорстоким, - вселенське християнське вчення. Виникли нові держави. Почалася нова історична доба.

А в нашому випадку? Після обвалу Радянського Союзу свіжої сили, приміром, у вигляді якихось новітніх племен немає. Нової об'єднавчої і надихаючої віри – теж. Тільки залишки старого християнства, уцілілого під тоталітарним пресом, і понівечений (особливо старше покоління) під життєвим наглядом і примітивним матеріалізмом народ. Які духовні зорі засвітаються нам попереду? Не вважати ж за такі приваби суспільства невпинного споживання – з його ненаситним плямканням і безперервним поліпшенням побутових умов. У чому може полягати стратегічний оптимізм нашого життя?

– З точки зору християнства, цей світ завершить своє існування. Буде Страшний суд. Людство не зверне зі шляху невпинного споживацтва і самознищення. Але у нас завжди є вибір. Робити добро, або чинити зло. Якщо людина робить добро – вибирає Бога і вічне блаженне життя з Ним. Якщо чинить зло – обирає шлях до самознищення і вічних мук без Божої благодаті. Після Страшного суду, грішники будуть у пеклі, а праведники будуть вічно блаженними в Царстві Божому. Це триватиме вічно.

Щодо християнства, то воно не може бути старим. Воно вічно актуальне, вічно живе. Тому що дає відповіді на головні запити людського духу.

Лише віра в Бога дає людині справжні орієнтири і відкриває очі на світ, на людину, на події, які зараз відбуваються у світі. Лише істинна віра, а для мене це Православ'я,

дає справжню надію на щасливе майбутнє, яке не можливе в умовах земного життя. Віра говорить, що твоє майбутнє не тут, на землі, а там – у Царстві Божому. Тут усе тимчасове: і життя, і краса, і здоров'я, і все, що ти надбав. Усе маєш залишити.

Зі співчуттям спостерігаю за людьми старшого покоління, яке вирросло в умовах атеїзму, і немає цієї християнської надії. Насправді їх туга за минулим – це жаль за власною молодістю, яка була сповнена надій і оптимізму. Але прийшов час і все змінилося, імперія рухнула, почалися негаразди, всі надії на світле майбутнє розчинилися... Віруюча людина, відчуває тягар економічних і суспільних проблем, переживає певні психологічні кризи, але вона вірить у Бога, бачить Його допомогу і їй легше переносити усі труднощі земного життя; а окрім того, вона має надію на вічне життя з Богом. Бо усе земне – тимчасове.

– Висловлюючись сучасно, завдяки тому, що ви – справді віруюча людина, ви почуваетесь в цьому світі духовно комфортніше. Бо ви – людина Бога на землі. І зі смертю тільки наблизитесь до Нього?

– Я вірю в Бога і служіння Богові є сенсом мого життя. Але те, що я вірю, не робить мене, так би мовити, автоматично досконалим і не є абсолютною запорукою мого перебування з Богом після смерті. Я, як і кожна людина, пошкоджений первородним гріхом і чиню власні гріхи. Тому маю прикласти всіх зусиль, щоб змінитися протягом життя. За допомогою Божої благодаті, в силу моєї віри та рішучості жити за Божою волею, повинен з'єднатися з Богом, освятитися і стати подібним до Бога. А Бог є любов. Життя має бути підготовкою до переходу у блаженну вічність. Для цього потрібно прикладати дуже багато зусиль

– Владико, мене гнітить досить тривожна статистика. Українці найбільше серед інших європейських народів заражені СНІДом, туберкульозом, венеричними хворобами, квітне підлітковий алкоголізм. Поширення цих хвороб так чи інакше зумовлене моральним занепадом. Щось ми в гріхах активніші, ніж в наближенні до Бога... Всі ці сумні перетворення відбулись на моєму віку. Пригадую, колись мені довелося працювати в російській глибинці. В будівельній бригаді, на заробітках. Я повернувся в Полтаву повний несподіваних вражень. Ошелешено розповідав друзині: уявляєш: там жінки матюкаються, скрізь п'яні або на підпитку, мужики, навіть на урочистостях, пють, не виголошуючи тостів, - просто, аби «зарядитись»... І тепер, через кілька десятиліть, я бачу навколо приблизно таку ж картину.

– Те, що ми в гріхах активніші - не дивно, адже йти вгору значно важче, аніж котитися вниз. Але мабуть, знову ж таки, ми пожинаємо плоди того насіння, яке було посіяне в роки радянської атеїстичної пропаганди. Наші духовні хвороби ростуть звідтіля, коли проголосили: Бога немає, значить, роби, що хочеш. Мораль була тільки зовні, під наглядом. А коли прийшла свобода, то і мораль десь зникла.

Не так давно мені до рук потрапила книга прекрасного українського поета-гумориста радянської доби Степана Олійника «Готов почати все спочатку...». Чудові дотепні твори, читаються, як то кажуть, «на одному диханні». І ось, коли я читав ці сати-

ричні вірші, у мене було відчуття, що мова йде про наш час. Те ж саме хабарництво, крадіяство, підлабуництво, безвідповідальність, недбалість, пиятика. Пороки нашого часу були і тоді, тільки про них не прийнято було говорити на загал.

Слід, однак, зазначити, що в радянський час були, хай зовнішні, але важелі, які стримували поширення аморальності, оберігали від неї найкращі діти та молодь. Якби теперішні державні чиновники, депутати, представники «великого» бізнесу, власники телеканалів прислухалися до того, що каже християнська мораль, намагалися відгородити дітей і молодь від негативних впливів, думали про майбутні покоління, про державну та національну безпеку, можна було б уникнути багато проблем. Але маємо те, що маємо... Просто кожен має робити те, що повинен. Робити це як найкраще. Як перед Богом.

– Владико, як ви ставитесь до слів Тараса Шевченка:

**Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу,
Що проклену святого Бога,
За неї душу погублю!**

Це з поеми «Сон». Хоча в інших місцях Тарас Шевченко часто цитує Святе Письмо, використовує фрагменти з нього, як епіграф до своїх творів...

– Ви знаєте, серед деяких ієрархів Церкви та духовенства зустрічав доволі неоднозначне ставлення до поетичної творчості Тараса Шевченка (особливо щодо процитованого уривку, також поеми «Марія» та інших). На мій погляд, Тарас Шевченко – геніальний поет і художник, один із засновників української літературної мови, митець, який заклад потужні ідейні підвалини нашої національної самосвідомості та державної незалежності.

Однак, мені здається, його творчість не можна виривати з історичного контексту того часу. Твори Тараса Григоровича є криком зболеної душі за своїм знедоленим народом. Це був час кріпацтва. Час, коли Православна Церква була повністю підпорядкована світській імперській владі. Навіть в тогочасних офіційних документах Церква називалася «відомством православного сповідання», тобто міністерством. Це час, коли Церквою керував Синод на чолі з абсолютно світським чиновником, який часто-густо взагалі не розумів, що собою являє Православ'я. Церква була затиснута в лещата царського уряду і слугувала інструментом поневолення народу. Вона так і сприймалася тодішньою інтелігенцією. Тому не треба вимагати від митців XIX-го століття спеціальних богословських знань і цілковитого прийняття церковної традиції того періоду.

Мені здається, в цих богоборчих словах Шевченка слід більше вбачати поетичну гіперболізацію – з одного боку, а з другого, – презирство до «ченців годованих» казенної Церкви. Втім, можна пригадати деякі твори Олександра Пушкіна, Джона Байрона, Франсуа Вольтера... В них зафіксовані не менші випадки проти Бога і Церкви. Проте, тут слід вбачати різку критику негативних сторін церковного життя того часу.

– Владико, у багатьох народів, які втратили державність, Церква часто виступала як останній прихисток на-

родної мови, культури, національного усвідомлення. Таку роль відіграв у польській історії католицький костюм. Він і донині користується за це надзвичайною пошаною і моральним авторитетом у польському суспільстві. Чи була притаманна подібна роль Українській православній церкві?

– У нашій історії були періоди, коли Церква була оборонцем національної культури і мови. Приміром, за часів святителя Петра Могили Церква стояла на обороні католицизму і ополячення українського народу. Взагалі, в Україні, Церква, з часів хрещення Київської Русі і аж до XVIII століття, була опорою для народу в його боротьбі проти всіляких поневолень і рабства. З приєднанням наприкінці XVII століття Гетьманської України до Московського царства Українська Церква втратила свою самостійність. Поступово кращі її представники були переведені до Росії, де несли просвітницьку місію. Серед них було багато святих: святителі Димитрій (Туптало), Арсеній (Мацієвич) митрополити Ростовські; Іоасаф (Горленко), архієпископ Білгородський; Іоан (Максимович), митрополит Тобольський та інші.

В часи Російської імперії Церква втратила роль оборонця народної мови і культури. А вже було заборонене книгодрукування українською мовою. Про переклад Біблії українською не приходилося і говорити. Коли викладач Ніжинського ліцею Пилип Морачевський здійснив 1861 року свій переклад Чотириєвангелія на українську мову, Святійший Синод не дав дозволу на видання друком цього перекладу. Хоча Російська імператорська академія наук визнала цю працю найкращою. Незадовго з'явився сумнозвісний Валувський циркуляр, який забороняв друкування книг українською мовою.

Сьогодні ми маємо незалежну державу, але, на жаль, Православ'я в Україні розділене. Одна частина належить до Московського патріархату, інша – до Київського. Відмінність полягає у тому, що Українська Православна Церква Московського патріархату є «самокерованою» Церквою у складі Російської Православної Церкви, а Українська Православна Церква Київського патріархату є адміністративно незалежною від жодного іноземного центру. Також у храмах Московського патріархату богослужіння звершується церковнослов'янською мовою, а у храмах Київського патріархату – українською. Проте, переконаний, ми повинні мати одну Православну Церкву, яка б не підпорядковувалася б жодній іншій Церкві і служила б інтересам свого народу та своєї держави, єднаючись з іншими Православними Церквами однією вірою і канонами.

– Владико, колись у польському журналі «Ведза і жиче» («Наука і життя») я прочитав розлогу статтю про корисність вегетаріанства. Для Польщі це було актуально. У 80-х роках минулого століття там була економічна криза перехідного періоду (від соціалістичного до вільного ринкового господарювання) і принагідно пропагувалися, так би мовити, доступні способи харчування. Так от, у статті наводилася цікава статистика: як показали багатолітні спостереження, тривалість життя людей, які дотримувалися різних обмежень і регуляцій у харчуванні (постів, вимог щодо кошерності тощо), була

значно вища, ніж у людей, які жили, так би мовити, звичайним мало організованим життям. Спостереження були цілком достовірними, бо проводилися над релігійними громадами, які постійно мешкали компактними групами в США. Тобто умови і об'єкт спостереження не змінювалися...

– На мою думку, це відповідає дійсності не тільки з наукового погляду, але й звичайного здорового глузду. Стримане життя сприяє здоров'ю людини, а нестриманість, надмірність руйнують і здоров'я, і душу. Тому Церква закликає до стриманого життя. Ми пошкоджені гріхом, легко піддаємося спокусам, дозволяємо швидко вкорінюватися в нас шкідливим звичкам, а це неминуче відбивається на здоров'ї. Зверніть увагу, як довго жили святі, що провадили життя, сповнене нестатків і обмежень.

Християнство не схвалює вегетаріанство, як певну крайність. Але всіляко схвалює стримане і тверезе життя.

– Владико, фізичне, тілесне здоров'я тісно пов'язане зі здоров'ям духовним. Можна сказати напевне: і здоровий дух, моральні правила мають вплив на фізичний стан. Не може людина, духовно схильна до порочного способу життя, довго лишатися здоровою.

Насмілюся стверджувати, що ми живемо в час розгнуданої пропаганди саме нездорового способу життя. Перегляньте телевізійні програми: на всіх каналах реклама алкоголю, пива, вільної поведінки... На мій погляд, це не прояв свободи, а морального звородіння. Я світська людина, а не священник і не лікар, але добре розумію, наскільки це шкідливо для суспільства взагалі, його фізичного і духовного здоров'я. Мені доводилося достатньо довго замешкувати в деяких західних країнах, щоб помітити: у них такого, з такою всеохопністю і нав'язливістю, не демонструють. Трапляється, але на спеціалізованих каналах, за додаткову абонентну плату. А у нас відбувається зворотній процес: у Полтаві найбільший провайдер кабельного телебачення перевів освітні програми з дешевого пакета в дорожчу послугу...

Чи може церква якусь протистояти цій брудній теленавалі, власне, деморалізації народу?

– Я розумію Вашу стурбованість, але прямого впливу на ці процеси Церква справити не може. Наша зброя – це проповідь, молитва, благодать Бога. Стежити за станом суспільної моралі, адміністративним чином перепиняти пагубні впливи – це прерогатива світської влади. Ми молимося за владу, за Уряд, Верховну Раду, щоб Господь Бог їх напоумив, дав мудрості і вони діяли у згоді з Божими і державними законами на користь свого народу. Бо діяти інакше – це все одно, що пиляти гілку, на якій сидиш.

– Владико, мене інколи охоплює сумнів: а чи на цій гілці, тобто, на нашій, вони сидять? Можливо, їх духовні й майнові інтереси розміщені деінде, а не тут? І в нашому випадку йдеться не про гілку, а про давнє браконьєрське збирання горобини: коли рубали все дерево, збирали з нього плоди і йшли геть. А дерево лишали гнити, як мертвий стовбур, що вже ніколи не буде плодоносити...

– За все прийдеться дати відповідь. Чим вища посада, тим більша відповідальність перед народом, перед наступними по-

коліннями, перед Богом. Кому багато дано, з того багато і спитається.

А щодо телебачення, то я просто не дивлюся телевизор. І цілком комфортно себе почуваю. Нинішнє телебачення несе багато негативу і стресу. Необхідну інформацію черпаю з інших джерел. Не раджу дивитися телебачення і нашим віруючим. Для їхньої ж користі. До речі, читачі можуть проекспериментувати. Побачать скільки з'явиться часу для спілкування з рідними, для виховання дітей, для прогулянок, праці, вдосконалення.

– Владико, хочу врешті поставити чи не найважливіше запитання в нашій розмові: які надії на створення в Україні єдиної Помісної православної церкви? За яких умов це могло б статися?

– Нині важко говорити про конкретні умови, але надія нас не покидає. Мало того, ми впевнені, що це колись станеться. Коли саме? – відає Бог. Він усім керує. Спостерігаючи за сучасними подіями, не можна не подивуватися, які несподівані повороти трапляються в історичному процесі. Хто раніше, років 30 тому, міг передбачити розвал Радянського Союзу? Фактично ніхто. Подібне може трапитися і в нашому церковному житті. На цю думку наводить те, що Господь благословив на життя нашу державу, хоча, як на той час, мало хто сподівався на розвиток таких подій. Упевнений: Помісна Церква в Україні буде. Але ми – церковні ієрархи, священники, миряни повинні докладати в ім'я цієї благої мети всіх своїх зусиль. Бо Господь допомагає тим, хто старається.

– Владико, насамкінець нашої розмови хочу поставити особисте запитання, відповідь на яке не має, так би мовити, суспільного значення. Хіба що для моїх колег.

Тривалий час, як журналіст, я працював у жанрі сатири – писав фейлетони, критичні статті тощо. Тобто судив, осуджував людей. А в Святому Письмі, зокрема у Євангелії від Матфея, сказано: «Не судіть, щоб і вас не судили; бо яким судом судите, таким і вас судитимуть...» Чи не надто я нагрішив – своєю професійною діяльністю? Може, вона перейсно гріховна? Чи не час мені покаятися?

– Якщо йдеться тільки про професійну діяльність, то гадаю, що ні. Ми повинні осуджувати негарні вчинки, скоєний гріх, викривати вади, пороки. Але при цьому відділяти їх від самої людини, грішника. Усвідомлювати, що ти сам нічим не кращий від того грішника, якого осуджуєш.

Нині ми багато нарікаємо. Лаємо начальство, народних депутатів... А якщо б я сам опинився на їхньому місці? Чи витримав би спокусу грошима, майном, привілеями? Могло статися, що зловживав би ще більше. Тому треба ненавидіти гріх і разом з тим являти християнську любов до грішника, як до людини, яка потрапила в рабство гріху і може втратити вічне блаженне життя з Богом.

А щодо каяття, то каятися треба всім. Безвідносно до професії. Бо всі ми – земні люди. Святі все своє життя проводили в покайній і боротьбі з своїми пороками. А їх у нас у кожного, ой, як багато!

– Дякую за розмову, владико!

Газета: Вечірня Полтава № 33 (1016)

15 серпня 2012 р.,

Павло СТОРОЖЕНКО

• ВІСТІ З ДІАСПОРИ (газета «Час і події», Галина УГРИН)

КОЛЬОРОВІ ВІТРАЖІ ЛЮДСЬКОЇ ДУШІ... СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ТОЛОКИ У ЧИКАГО

Блажен, сказано, хто вірує і хто зберігає у душі дитинність сприйняття світу Творця без умовностей... Такий ґрунт є розпушеним під віру, під любов, його гріє надія, що не Ти – старший і відповідальний у житті за все, а – Батько наш... віддаймо Йому віру, і буде нам по тій вірі...

Щось подібне відчуваєш у храмах, які, можливо, не мають натоптаних стежок тисячами ніг; не йдуть сюди хмарами прощі, не так часто і ми з Української Околиці приїжджаємо. Та власне тут, у церкві Різдва Пречистої Диви Марії у Пейлос Парк, я вмиг занурилася у чисту воду особливої тихої благодаті. Отець Василь Салковський, парох, тихо розповідав про історію заснування храму, перенесення іконостасу і павука (велетенської люстри!) з попереднього місця, а я роззіралася по неймовірній красі вітражів і живилася магнетизмом намоленого храму, дякувала Господові за таку можливість – побувати у неділю у місці чистому, незлобиво.

Велике спасибі настоятелю та парафії за прихисток і підтримку ініціативи УГО «Помаранчева Хвиля» – провести осінню Толоку, традиційне вже свято українців-емігрантів у Чикаго, на їхній території.

Програма святкового зібрання розпочалася з молитви та вітального слова отця-настоятеля Василя Салковського. Він випромінював доброзичливість і спокій, адже з усіх побіжних навіть ознак відчувалося, що підготовка проведена добра, і жодні неприємні несподіванки не загрожують зіпсувати свято.

Організатори – Юрій Сорока, Ігор Худик, Юрій Мельник, і ведучі – Анна Лукач, Богдан Бойчук, Людмила Варгас та Степан Ворожбит – тримали «матрицю» свята без хиб. І видимий комфорт для гостей було створено напередодні свята. Якщо врахувати, що вперше Толока проводилася не під відкритим небом, а під високою стелею аудиторії парафії, то уяви собі, постійний читачу, як треба було попрацювати, аби не можна було «писати» на погоду, на природу будь-що! А оскільки моїм завданням було – позазирати для твого уявлення в усі «кутки» того, що відбувається – то й ділюся своїми райдужними враженнями і про літеплий день, парафію у Пейлос Парк, яка оточена пишними, з палаючими ознаками пізньої ілліноїської осені, деревами, і цікаво задуману і виконану програму, починаючи з оздоблення сцени (Анна Лукач і Марія Гончар), і приготування сили-силенної страв (Марія Купчак, Анна Сидорук, Тетяна Чернишова, Людмила Худик), а шашлик готував Любомир Лукач.

Внутрішній дворик стилізовано під українське подвір'я з криницею, хатою з призьбою, плотом з горшками... У час, коли люд втамовував апетит всім багатством національної і не тільки (згадайте шашлик!) кухні, не шкодило розім'ятися у грі на закидування торбинок з піском у гніздо суперника, за строгим виконанням умов якої слідкував д-р Юрій Мельник. Він і команди не розділяв на дорослих і дітей, все було по-чесному: взявся грати – в паспорт не зазираємо!

Декорації подвір'я притягували шанувальників світлинного жанру. Добре зрежисоване фото стане пам'яттю днів молодості, а декому – просто запалу!

А тепер – до середини. Мало в яких католицьких церквах так подбано не тільки про спілкування з Богом, а й про місце, де людина може обмінятися своєю енергетикою з предметами їй знайомими чи друзями за кавою і тістечком; а у особливо пишні імпрези бар працює на повну силу (сьогодні тут – Роман Яцківський), кухня з начинням, що відповідає на всі потреби (перепрошую!) шлунок. Квитки на купівлю страв, напоїв можна було придбати у панів Костелин, Луки і Марії; звичайно, певні кошти, зібрані на Толоці, підуть як на організа-

цію, так і на розвій парафії.

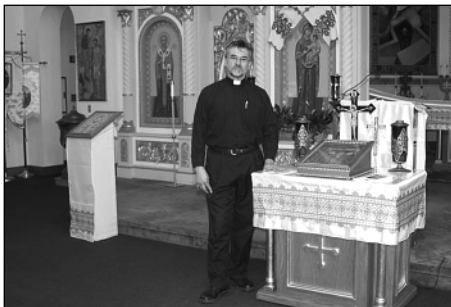
Невисока зальна сцена психологічно робила ближчими артистів і глядачів; її декорування вінками, вишивками, килимками, гарбузами та кукурудзою (згадаймо, звідки ця культура!), емблемою «Помаранчевої Хвилі» (шана рукам Ярослава Купчака!), могло зробити честь і столичним підмоцкам! А місцеві артисти, співаки, музиканти, незважаючи на те, що кожних осінніх вихідних у Чикаго і передмістях багато свят, повинні ретельно поновлювати та збагачувати репертуар, аби не набити оскомину старим матеріалом, тому-то застій їм не страшний!

Після вітального слова отця Василя пролунали один за одним гімни Америки та України. Далі ведучою було запропоновано – обрати газдою свята Михайла Бойчука, котрий, маючи амплуа коміка, був неперевершеним як у парі з Каріною Мнацаканян – сценка «Дід Копито» (театр «Гомін»), так і у читанні власної гуморески «Сон – армагеддон в українському Чикаго».

Схвально організаторами було зустрінуте виступ Романа Яцківського від Каси «Самопоміч», єдиної української фінансової установи в Америці, яка підтримує всі українські акції та імпрези. Спонсором свята була і телефонна компанія WDT.

Голова УГО – Юрко Сорока – привітав учасників свята і принагідно запросив на свято «Таланти української діаспори», що відбудеться 17 листопада.

Виступ читців Леоніди Митничук, Йосипа Миколаша, Ігора Худика за поетичного театру «Істина» (керівник Леоніда Митничук) привніс шляхетне звучання в атмосферу Толоки, коли природним є рух людей у залі, до бару, до кухні, хай стишені, але розмови за столами. Приємно було всім побачити у залі колишнього очільника «Помаранчевої Хвилі» Тараса Василика, котрий головував у час створення театру «Гомін». На честь цього і спільних улюбівань за львівську футбольну команду «Карпати», Йосип Миколаш (провідний актор театру) привітав Тараса і подарував футболку з написом VASYLYK! На цьому, попереджаю, футбольна тема не закінчиться...

Як добре, коли фахові ведучі не дають особливо відволіктися від жарту, представлення, характеристики, оцінки. Анна Лукач і Степан Ворожбит, Богдан Бойчук добре відомі в усіх парафіях, провели немало концертів, фестивалів, вечорів, а ось нова ведуча – Людмила Варгас – вперше на ілліноїській сцені, та не новенька у мистецтві. Колишня випускниця калуського культурно-освітнього училища, студентка викладача Василя Митничука, а нині – режисера чиказького українського театру «Гомін» – не посоромилася шанованого наставника. Людмила заспівала-запросила Романа Сидорука, улюбленого виконавця української народної та естрадної пісні на сцену, і глядач одразу перейнявся його енергетичним співом як у сольному виконанні, так і у супроводі

гурту «Дзвони», під орудою Ігора Хитрого. До пізнього вечора цей ансамбль з чудовою й грайливою солісткою – Наталею Довганюк – розважав учасників забави! Колоритними були й брати Ворожбити, Степан і Ярослав, що співають удвох уже багато років, та рідко повторюються, тому їхні міцні голоси бадьорять та веселять, залежно від вибору пісні. Радо зустріли Ореста Коцького, співака з великим чиказьким стажем. Своєю зовнішністю та чудовим голосом він викликає захоплення публіки та шалені оплески.

У розіграші лотереї від Кредитівки «Самопоміч» взяли участь чи не всі присутні, та телевізор виграти пощастило одній людині. Нею стала Анна Савчук, мама ведучих Анни Лукач та Людмили Варгас! Несподіванка приголомшила жінку, яка досі невинно спілкувалася зі своїми ровесницями, не підозрюючи, який подарунок лотереїста доля їй піднесе!

Юні артисти дарували слово й пісню. Діанку Собчук ми бачимо на сцені з 5 років. Дитина розвиває свій співочий дар: насправді віриться у її цапливу сценічну кар'єру. Зірочка театру-студії «Диво» (режисер Василь Митничук) – Даринка Любчик – має справді фонетичне вушко, тому й наставницькі зусилля дають чудові результати. Ще одна учениця Василя Митничука – Ліза Паскевич – також читала гуморески.

Корифеєм нашої сцени ведуча назвала Василя Пика, котрий вмів бавити народ піснями, що закликають до танцю, до веселощів. Доступною й доброзичливою манерою виконання пісень пригортає публіку до себе наш патріарх! Коли настрої створено, важливо не упустити його, а гурт «Чарівний глечик» задав такого «дробу» нашим ногам, що довго пам'ятатимемо! Солістка не так давно створеного ансамблю – Катерина Назаркевич – вирізняється серед інших співаків розкутою манерою виконання народних пісень, грою на бубні та особливим шиком сценічних костюмів! Скрипаля Ігора Кравця та гітариста Михайла Колоду теж шанує українська публіка в Чикаго.

Концерт тривав довго, ніби відбувався великий фестиваль. Всі свята мають різний характер, проте родинність – одна з ознак, яка викристалізовує націю як єдине. Велику відповідальність бере на себе у таких справах духовенство, тому громада завжди помічає присутність священників: рівень зібрань явно стає від цього вищим! Цього разу гостями «Помаранчевої Хвилі» були отець-протоієрей Микола Бурадяк, котрий привітав усіх зі сцени, та отець Володимир Куншір із церкви святого Йосипа Обручника. Самі вони є молодими людьми і охоче підтримують всі активні починання в громаді, будь то театри, студії, гуртки, школи...

Справжнім апогеєм Толоки став прихід футболістів. Традиційно на Толоці відбувається футбольний турнір. Цьогоріч у ньому взяли участь команди: «Україна – Connection», «Тризуб», «Тернопіль». Переможцем стала «Україна – Connection». Їхній менеджер – Роман Капеняк – привітав як уболівальників турніру, так і гостей свята і вручив нагороди кращому бомбардирові – Юрію Скалі, котрий ще й імениником виявився (!), кращому гравцеві – Василю Крубці. Багато ще було їм вітань та подарунків!

Знаючи, що Оксана Данилик, віолончелистка івано-франківської музичної школи № 1, де вчилася мої доні, а зараз – учасниця гурту «Чарівний глечик» – святкує свій день народження, я не могла втриматися, щоби не закликати весь зал привітати музикантку з уродинами. Многая літа, пані Оксано!

Музики не лінувалися, народ гуляв, а дехто вже і про завтра загадав...

«Помаранчева Хвиля» вдячна всім вам, шановні гості свята, за бажання провести час у гостях, як у власній родині – весело й пам'ятно!

Від'їжджаючи, я ще раз глянула на церковні вітражі, що кольорово світилися й кликали у різдвяну казку дитинства, щастя, доброти...

Сергій КОВАЛЬ

ПОЗИЧЕНА «САМОБУТНІСТЬ», або «Точки над ё»

(Продовження. Початок у № 8).

Молдовани та волохи, до речі, своїх середньовічних зверхників теж іменували «господарями», щоправда, без усіляких перекручень, відхилень від першомови недавніх київських володарів.

Звертання до поважних людей, що його прагнуть повернути у розмовну постсоветську практику сусіди, «господин» (власник «господи», «господарства») - того ж таки кореня позичка.

ІСТОРІЯ. Тут справа набагато заплутаніша. Питома історія Російської держави починається з князювання в Мокві Івана Калити. (Найменованого, до речі, як і Юрій Довгорукий, знову таки нашою мовою). Грошовитий, (куркулистий, якби сказали червоні в ХХ столітті) володар Калита - велика калитка з грішми. Помосковськи «калітка» - хвіртка в загорожі, хто б так негречно князя назвав?

Непоганим князь, але починати власну історію з нього - дуже вже куца та історія вимальовується. Можна спробувати зануритися в епохи набагато древніші, Геродотові, наприклад... Проте, за Геродотовими свідченнями, тоді на землях сучасної Московії дикі племена андрофагів - люджерів водилися. Таким родоводом не похвалишся. А на сусідських етнічних територіях в Північному Причорномор'ї древніх цивілізацій - гать гати. Тут і літописна Київська держава, і анти, і скіфи, і гуни, і черняхівці, і сармати, і трипільці, і орії-оріяни-орієці... Всі ті, начебто багатолікі, різноманітні у різних джерелах та народів цивілізації, насправді є витворами нашого українського (русинського, расинського) народу. Однак то тема за межами пропонованої сьогодні розмови. Розгорівся у москвитів апетит на нашу історію. От би її та до своєї доточити!

І доточували. Особливо, коли зрозуміли, що позичка імені колишньої метрополії боком не вилізла і навіть прижилася потроху вдома та у світах. Відтоді інтенсивні потуги присвоїти нашу древню історію не припиняються. «В Києві князі рускі-є». Наших князів намагаються малювати бородатими, патлатими, всупереч достовірним описам вигляду Великого київського князя Святослава Хороброго та його воїнів у грецьких хроніках часів імператора Цімісхія, що особисто зустрічався зі Святославом. Були князь, дружинники з довгими чубами (косами, «оселедцями») на голених головах, безбороді, вусаті, носили золоті ковтки у вухах, вишиті білі сорочки, шаровари. Себто нічим не відрізнялись від пізніших, відомих нам, запорожців. Наївно уявити було б, що то лише Святослав на одне десятиліття втнув таку незвичну для

сусідів моду, яка дивом «нібито відродилася» на берегах Дніпра через півтисячоліття, а інші київські володарі до Святослава і після нього були бородатими, патлатими.

Але московити та наші сліпі духом забудьки якраз такими і малюють володарів України-Руси до сьогодні. Нещодавно московська «Молодая гвардія» в циклі «Рускі-є святі-є» (?) саме Святослава зобразила рудим, кирпатим, патлатим, бородатим «кацапом» («как цапом»). Ну, а княгиня при такому князеві має бути в сарафані, кокошнику, служки - в «лаптях, треухах с балалайкой», авжеж?

Брехня же все, панове сусіди! Вивчайте історію справжню, а не сфальшовану за підручниками «СССР». У тих підручниках імперія-Есесесерія поривалась і древню історію Вірменії, Грузії, Азербайджану, середньоазійських народів привласнити.

Не вийшло. Не вийде і з нашою українською історією. Лишіться при своїй, своїх звичаях, реліквіях, святинях. Бо поки що і вони у вас переважно позичені, крадені чи сфальшовані.

СВЯТИНІ. РЕЛІКВІЇ, ДІЯЧІ. Найбільше шанована московським православ'ям ікона «Богоматері Владімірській» вкрадена Андрієм Боголюбським із нашого Вишгорода і насправді є Богоматір'ю Вишгородською. Знав про це навіть сталінський воєначальник Георгій Жуков, «генерал-м'ясник», як прозивали його німці за «вміння» вигравати битви тільки при 3-5-кратній перевазі в техніці, живій силі та традиційне перетворення тієї сили (підлеглих вояків) у силу неживу. Так-от, цей червоний атеїст, коли припекло по-справжньому на полях наших українських, кажуть, дав обітницю в церкві повернути знамениту ікону Києву. Слова, даного Богові не дотримав, може, й не зі своєї вини, був же всього лише підручним у кремлівського вождя.

Символ самодержавства, оспівана піттами-москвитими т. зв. «шапка Мономаха» - фактично доздоблена хутром, коштовним камінням, хрестом, мусульманська тюбетейка, яку Мономах не міг навіть тримати в руках, бо пошита вона значно пізніше і подарована московському князю одним із середньоазійських емірів аж у XVI сторіччі.

«Династія Романових». Ще за советських часів у букністичному відділі київської книгарні Гортва розкішно виданий напередодні І Світової війни фоліант «300-літє дома Романових». Не знав тоді, що «дом» згас на 149 році, разом зі смертю останньої з династії Романових Єлізавети I 1762 року. («Універсальний словник-енциклопедія», Київ, 1999, стр. 1171). Відтоді до Жовтневого більшовицького перевороту Росією правили нащадки Петра III Гольштайн-Готторпа. Яке питома «славянско-є» прізвище! Яка скромність московських ідеологів! Візьми

тоді той німчик? єврейчик? псевдонім Мономах, і мали б сусіди «усі підстави» святкувати згодом «1000-ліття дому», а не скромний «кількасотневий ювілей». А що? Москві брехати не звикати. Чому б до фальшивої «шапки» не доточити фальшивого «спадкоємця»?..

Дворянські роди. Більшість тамтешнього родовитого панства теж чужинського походження. Татарського (Тургенєви, Аксакови, Баскакови. Булганіни Булгакови, Карамзіни, німецького (Фонвізіни, Брюсови), або нашого (Розумовські, Безбородьки, Паскевичі, Суворови, Хітрово, Дурново...). Найкумедніше проявляється витоки прізвищ родів згаданих останніми. Нащадки названих нашою мовою Хитрого, Дурново зміною літер «г» на «в» та наголосу трансформувались у Дурново, Хітрово... Взагалі-то тим, хто тепер намагається в Ерефії чи у нас довести своє «дворянське походження» (з тією ж ревністю, як їхні батьки, діди ще півстоліття тому клялись у походженні робітничо-селянському), не варто забувати витоки терміну «дворяни». Була то прислуга при дворах князівських: конюхи, кравці, шевці, перукарі, банщики, виночерпії і т. ін...

Герої. Із уславлених московською пропагандивною машинерією героїв Великої Вітчизняної війни (за советського термінологією) Олега Кошового, Миколи Гастелла, Олександра Маринеска, Олександра Матросова прізвище останнього, здається, не викликає сумнівів у належності до російської нації. Аяке, «матрос» та ще й на «ов»... Однак той хлопака із придніпровського українського села справжнє прізвище мав Макогон... І тут олжа, фальшування.

Може й не зовсім доречно буде згадати тут про Петра I, начебто питомого Москвина, до величання реформ, перемог, поразок котрого тамтешня пропаганда машинерія царських, советських. постсоветських часів докладала, докладає чи не найбільше зусиль. (Звісно, окрім традиційних для Московії щоденних вправ із уславлення чинного на поточний момент правителя).

Ну, оспівування переможної Полтавської битви 1709 року, хай навіть із військом у кілька разів більшим від сил Карла XII та Івана Мазепи, ще можна зрозуміти, а ось ганебний Прутський похід 1711 року у мажорних тонах подати - треба примудритися. Щоправда, про той похід москвинська історіографія не дуже згадувати полюбляє, однак зовсім замовчати не наважується. До круглих дат Петрової поразки від турецько-татарського війська під проводом Великого візира Османської імперії Магомета Бальтаджи Андріанов Л.М., дійсний член Імператорського російського військово-історичного товариства, видав брошуру «Петр на Пруте. По поводу 200-летия», СПб, 1911 р.

Цікаво простежити, як у брошурі з чорного намагаються робити біле. Прутський похід «был доселе представлен нам в ложном свете. Кто из писателей французских, немецких, шведских и даже русских не описывает Петра, умоляющим Визиря Бальтаджи о мире и выкупающей

наконец его драгоценными вещами Екаторине и деньгами, собранными со своих офицеров?»

Попри граматичні неокочирії наведеної цитати, треба розуміти, що за Л. Андріановим, усе було якраз навпаки. «Великий Імператор, незважаючи на небезпечність положення свого (повністю оточений переважаючими ворожими силами, без води, харчів, фуражу - С.К.), не делал никогда предложений, недостойных его; что армия его вполне сохраняла грозный вид, и что не Петр, а, напротив, Визирь первый просил мира...».

Аж отако...

Якими насправді були «грізний вид», «достойна» поведінка москвинського владці, автор брошури мимоволі прохлюється. Деморалізований, переляканий імператор самоуважається від керівництва військом і признає головнокомандувачем (фельдмаршала Б. Шереметьєва? Ні, той теж перепуджений не менше свого володаря) - німецького генерала Відмана, котрого турки того ж дня не забарилися вбити гарматним ядром.

Певно, шокований завданою шкодою неприятелів, Візир Бальтаджи «мусів» просити у «неголовнокомандувача» Петра миру...

І викуп Катериною оточенців дійсний член Імператорського товариства «спростовує» зрозумілими московитові «доказами». Великий візир Османської імперії був на сучасний лад прем'єр-міністром, йому підпорядковувалась і султанська скарбниця. А раз так, то мав змогу цупити з тієї скарбниці скільки душі завгодно (як то ведеться в Московії). Тож чи могла така «накрадена» особа купитися на хабарі? Що десь панують інші звичаї та порядки, московину втямити важко...

Проскакувала нещодавно у періодиці згадка, начебто султан Ахмед III покарав на горло Візира-хабарника, але наголошувати на такому варіанті кончини Бальтаджи-паші не будемо, бо достеменною інформації у скупих джерелах не знайшли. Мо', були недостатньо наполегливі?

Не згадує п. Андріанов, що Петро I у Молдавії, васьало залежній від Стамбула, опинився як агресор, брутальний порушник укладеного з Портою 1700 року миру. Торочить щось про захист православних молдаван... Авжеж, як не слов'ян, то православних, католиків, мусульман, народів Півночі, Сибіру... Кого завгодно, лишень «асвабаждать, заціщать»...

Розгром на Пруті, що про нього недвозначно писали есересерівські енциклопедичні видання періоду перебудови, апологет імперії початку ХХ сторіччя делікатно іменує «неудачей, что величие царя Петра, как искусного полководца, не умаляет...»

Ото вже: йому у вічі плюй, він - Божя роса - терендить.

А ми, як комплімент «іскусному полководцу», ще раз підкреслимо, що був він таки їхній, не позичений.

«Красноармейски-е будьоновки тачанки...» Ще пам'ятаємо із советських фільмів, книжечок, анекдотів перші головні убори

червоноармійців - гостроверхі зі спадаючими на шию вилогами сукняні шапки. Виготовили їх під час I Світової війни царські інтендантські служби, взявши за зразок металеві давньокиївські шоломи. Більшовицьким комісарам-заколотникам залишилося нашити на прихоплені «гостровержки» п'ятикутні червоні зірки і обізнати «будьоновками». Згодом вони вкрадуть і наречуть своїм винахід Нестора Махна — кулемет, установлений на бричці. Авжеж, «красноармейска-я» тачанка...

«Велика-я русска-я река Волга». Чия вона насправді можна легко пересвідчитися, поглянувши на мапу РФ. Практично від витоків до гирла тече Волога (саме так первинно вимовлялася назва ріки, але то тема для іншої розмови) землями Мордовської, Марійської, Удмуртської, Татарської, Чувашської, Башкирської, Калмикської республік. Авжеж, були то колись території Казанського та Астраханського ханств.

Центральна площа сусідської столиці «Красна-я» названа так від нашого слова «красна» (красива). Це вже червоні намагалися ідеологічно перефарбувати майдан у свій колір. Вони ж і додумалися перетворити його у центральний цвинтар Советського Союзу. В кремлівську стіну, що виходила на майдан, замурувалися урни зі спаленими рештками большевицьких сатрапів. «Вождеві» ж (у цивілізованих народів - президенти, прем'єри, королі, у дикунів - вожді) вбудували «мавзолей». Позичена ідея ще з часів поганських, у єгипетських фараонів. Мавсола Галікарнакського.

Після зведення гробниці набув викінченості красномайданський трикутник: Лобне місце (де відбувалися публічні страти), церква Василя Блаженного (де можна відмолити убійницькі гріхи). Своїх ворогів советському та постсоветському правителю вже не обов'язково нищити власноруч, як те полюблив чинити Петро I, стинаючи косяю головою, закопаних по шию неугодних. Можна примусити слухняні маси пронести на демонстрації під мавзолеєм (третя сторона трикутника) гасла «Смерть ворогам народу!», а справа довершать опричники, енкаведисти, кагебісти, ефесбісти...

І Т.Н...

Гробнична позичка адаптована до місцевих умов, як і запозичені у японців дерев'яні ляльки, що ховаються одна в одній, і в Росії отримали наймення «русскі-е матрьошкі». Зрозуміло, очі «матрьошкам» стали малювати менш вузькими, кімоно їм поміняли на сарафани.

Може, хтось не повірить, але й «русскі-е пельме-ні» насправді «нерусскі-е», а страва народу комі. «Пельм» в перекладі означає «хліб у вигляді вуха»... їй-бо...

Припинимо цей перелік позичок, крадіжок, фальшувань, у сподіванні, що хоча б «лапті», «щі» при перевірці виявляться питомо сусідськими винаходами, бо «балалайка», кажуть, від туранських коренів родовід веде.

Проте було б упередженням не помічати в характері кривича-московита самобутніх, властивих саме йому рис. Найпер-

ше, мабуть, прагнення до впровадження помпезних, звідомо мертво-народжених прожектів. Кремлівська «царь-пушка» ні разу не стрельнула (бо розвалилася б), кремлівський же «царь-колокол» ні разу не бамкнув (бо розвалився ще в процесі спорудження). Північні сибірські ріки так і не потекли на південь, хоча кошти в проєкт вбухані були шалені.

Як і майже столітня провальна спроба будівництва «світлого майбутнього», що, окрім небаченого доти виснаження природних і людських ресурсів, коштувала життя багатьом десяткам мільйонів пригарбаних Кремлем народів, включно із самими москвинами.

І попри все - маніакальні потуги навчити планетарну спільноту «уму-разуму»... Сяк-так не впорядкувавши власного об'єкта, не облаштувавши на нім бодай грядочки з цибулькою, петрушкою, квіточок не посіявши, хапатися за переобладнання на свій кшталт усієї планети. Якщо не вдасться на ній «мірною пожего раздуть», то хоча б «нарядить єю в беріозови-є сітци»... Старші люди, певно ще не забули слова відомої советської патріотичної пісні.

«Я б в беріозови-є сіт-ци наряділ весь белій свет...»

Уявляєте картину? Скрізь, на всіх континентах, «беріозкі», а під ними на пеньках людство п'яне, в кирзаках, «ватніках», косоворотках матюкається та на балалайках награве... «Ідилія»...

Однак і з «беріозками» при глибошому аналізі анекдотична ситуація вимальовується. Перетворені тамтешніми борзописцями на національний символ, ці білорікі красуні, зрозуміло, нізвідки не завезені, ростуть на заліських землях справіку, як, до речі, й у Скандинавії, Польщі, Білорусії, Прибалтиці, на наших Волині, Поліссі, Сіверщині. Ось назва культурного для залішук дерева позичена і знову-таки у нас, расинів-українців. Авжеж наші «бе-різки» (бе-руть із них «різки» для підмітання та хльости неслухам) у москвитів перетворились в «бе-резки». Але немає там такого слова «резки», є «розги». Тож по-сусідськи мало б іменуватися дерево «бе-розги»...

Зрозуміло, далеко не всі крапки над «і» в характеристиці нашого північно-східного сусіда розставлено цією невеличкою розвідкою. Допитливого читача можна відіслати до «Російських історичних міфів» Едварда Кінана, «Історії Європи» Нормана Дейвіса, «Мага віри» Лева Силенка, «Московства» Павла Штепи, «Ментальності орди» Євгена Гуцала...

Ми ж на завершення звернемо вашу увагу на ще одну недоречність, що побутує у мові москвитів та впадає в око логічно мислячій людині. На щойно згаданих крапках над літерою «І» чи, як полюбляють казати «русскаязичники», «точках над «и»... Але ж над їхнім «и» крапок немає. Є вони в нашій, інших європейських мовах. Тому з погляду здорового глузду «...язичникам» потрібно або відмовитися від приказки, або розставляти «точки над «ё», «ё-маё»...

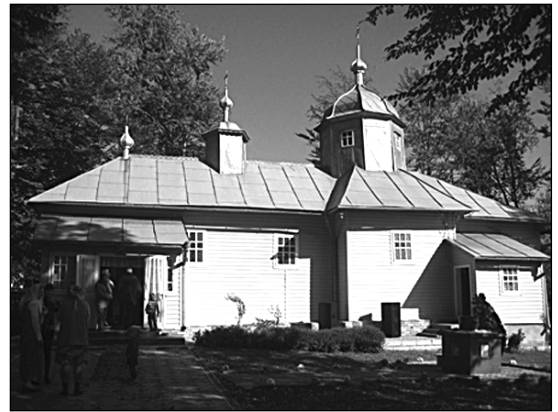
• **З ЖИТТЯ УЩКП**

**ЄПІСКОП ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ
І КІЦМАНСЬКИЙ МАРК
ЗВЕРШИВ ОСВЯЧЕННЯ
НОВОПОБУДОВАНОЇ ДЗВІНИЦІ**

27 вересня 2012 р. єпископ Чернівецький і Кіцманський Марк відвідав з архіпастирським візитом храм Воздвиження Чесного Животворчого Хреста Господнього с. Нові Бросківці Сторожинецького району.

Архіпастир звершив Боже-ственну літургію у храмі та освятив новопобудовану дзвіницю.

Єпископу Марку співслужили: благочинний Сторожинецького району протоієрей Михаїл Смоляк та духовенство благочиння.

● **РЕКЛАМА**

ШВИДКО

ЗРУЧНО

**ПРЯМО
В РУКИ**

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

● **ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ**
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів

- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by iimaginstudio.com

Редагус колегія. Адрес редакції: Релігійний бюлетень журналу «Бористен» «Наша Церква - Київський Патріархат», вул. Телевізійна, 3, 49010 м. Дніпропетровськ, Україна. Тел. 050-340-28-27. E-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Представництво редакції:

У США

Mr. V. Babanskyj, 74,
Oakridge Lane
Watchung, N.J.
07069, USA.

В Україні:

Володимир Барна
вул. Банкова, 2
01024 м. Київ
тел. 066-62432-31

Підписано до друку 29.09.2012 г. Формат 60/84/8, друк офсетний. Умов. друк. арк. 1. Зам. № 1579

ТОВ «Перша міська друкарня».
АДРЕСА:
вул. Степового фронту, 11а, м. Павлоград
Дніпропетровська обл.,
51400, Україна